

AUTORITATS MUNICIPALS I ECLESIASTIQUES DE SANT FELIU DE GUÍXOLS DES DEL 1800 FINS AVUI

PER

LLUÍS ESTEVA i CRUAÑAS

Aquest treball pretén tan sols donar a conèixer les autoritats civils i eclesiàstiques que han governat el municipi i la parròquia de la vila-ciutat de Sant Feliu de Guíxols des del començament del segle passat fins avui.

No creiem haver assolit la totalitat de les dades preteses. Amb la documentació al nostre abast, això és poc menys que impossible. Hem d'acontentar-nos amb una barreja de dates: unes, exactes (preses de possessió i cessaments trobats) i les altres, incertes, bé que probablement s'apropen a les reals.

És evident que les autoritats motiu d'aquest estudi depenien del moment polític pel qual travessava el país. Veurem com alguns alcaldes, abats i rectors són canviats a conseqüència de fets ocorreguts a Madrid, a Barcelona, a Girona o a la nostra vila-ciutat. Seria bo poder presentar entrelligades les autoritats guixolenques amb els moments polítics generals i locals, però no és pas aquest el nostre propòsit d'avui, si bé algunes vegades ens hi referirem –de passada o amb tot detall– segons quines siguin les referències que n'hàgim trobat, preferentment en els llibres oficials més importants per aquests temes: Manuals d'Acords municipals i llibres parroquials.

El treball, com és lògic, consta de dos capítols: un fa referència a les autoritats municipals; l'altre, a les eclesiàstiques.

Abans d'exposar-los, però, donarem la bibliografia i les abreviatures usades.

BIBLIOGRAFIA

Per a l'estudi dels alcaldes ens hem servit tan sols dels Manuals d'Acords del municipi, puix no recordem cap treball anterior dedicat a aquest tema. En canvi, bé que no referit al període de temps d'aquest treball, és just recordar una recopilació dels jurats guixolencs que van governar Sant Feliu des del 1282 fins el 1720. Ens referim a EDUARDO GONZÁLEZ HURTEBISE, *Bosquejo histórico de la villa de San Feliu de Guíxols...*, 1905, ms. a la Biblioteca de Catalunya, editat per «Àncora», 1970, ps. 172-176.

La bibliografia referida als càrrecs eclesiàstics, en canvi, és important, especialment pel que fa a l'abaciològic guixolenc, com pot veure's seguidament:

ALONSO CANO, *Discurso general de este Antiquísimo Castillo y Monasterio de San Feliu de Guíxols, de la orden de Nuestro Glorioso Padre Sanct Benito...*, 1606. Exemplar de Girona, una còpia del qual és a biblioteca de «la Caixa», sucursal de Sant Feliu.

EMILI GRAHIT i PAPELL, *Memorias y noticias para la historia de la villa de San Feliu de Guíxols*, Girona, 1874, 97-302.

CAYETANO BARRAQUER i ROVIRALTA, *Las casas de religiosos en Cataluña durante el primer tercio del siglo XIX*, Barcelona, 1906, I.

CAYETANO BARRAQUER i ROVIRALTA, *Los religiosos en Cataluña durante la primera mitad del siglo XIX*, Barcelona, 1915, I i III.

Anònim, *Cronologia del rectorat de la Parròquia de Sant Feliu de Guíxols*, «Fulla Dominical parroquial de St. F.G.», 16-I-1927.

J.G. (JOAQUIM GRUART), *Historia guixolense*, «Àncora», Nadal del 1965. Resum dels abats des de Sunyer, 968, fins Sobrarias, 1610.

JOSEP MASSOT i MUNTANER, *Els abats de Sant Feliu de Guíxols*, «Subsidia Monastica, 2», Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1971, ps. 331-404. Dóna notícia dels abats des del 1601 al 1835.

ERNESTO ZARAGOZA PASCUAL, *Historia de los abades del monasterio de Sant Feliu de Guíxols (siglos X-XIX)*, Zamora, 1982.

ABREVIATURES

ACA = Arxiu de la Corona d'Aragó.

ADG = Arxiu Diocesà de Girona.

B = Llibre de Baptismes de l'Arxiu parroquial de Sant Feliu de Guíxols. A la relació d'autoritats eclesiàstiques, (B, 4-3), per exemple, equival a llibre de baptisme, núm. 4, foli 3. Igual explicació cal aplicar als altres llibres parroquials.

D = Llibre de defuncions.

DA = Llibre d'òbits d'albats.

M = Llibre de matrimonis.

GEC = Gran Enciclopèdia Catalana.

M.A. = Manual d'Acords del municipi guixolenc. A la relació d'alcaldes, (43-58), per exemple, equival a dir Manual d'Acords, núm. 43, foli 58.

SBG = Secretaria del bisbat de Girona.

RELACIÓ DE BATLLES I ALCALDES

Des del 1800 Sant Feliu ha tingut els cent batlles-alcaldes que presentem tot seguit. Abans de donar-ne l'inventari, però, farem dues consideracions:

1. El nostre treball comença quan la màxima autoritat municipal era exercida per un batlle (cosa que succeeix fins el 1813) i acaba quan ho era un alcalde (des del 1835). El període de temps que va entre les dates esmentades (1813-1835) trobem barrejades ambdues paraules i –dada curiosa– Francesc Patxot és el primer que consta «alcalde» (en un document del 24-VI-1814), si bé després el tornem a trobar «batlle» (en un altre del 19-VIII-1814). Per això en el nostre inventari hem tingut bona cura d'usar la paraula exacta –batlle o alcalde– tal com consta en els documents consultats. Entenem que així queda constància de quan i com es produí el canvi esmentat en el municipi guixolenc.

2. Per a fer la relació dels batlles ens hem servit dels Manuals d'Acords municipals i aquests no hi són tots, no sempre són complets, ni tots foren relligats per ordre cronològic, circumstàncies que impedeixen o dificulten completar el nostre treball amb exactitud.

Fetes aquestes observacions, heus ací la relació dels batlles-alcaldes amb les signatures respectives, excepte la de Domènec Castellà (núm. 9), que no hem trobat:

1. Dr. COSME PATXOT i CARRERAS, batlle, almenys des del 15-II-1800 (43-258v) fins una data incerta, puix no hem trobat els M.A.

corresponents. En concret, no coneixem ni la data del nomenament ni la cessació.

2. SEBASTIÀ VIDAL, major de dies, batlle, almenys del 3-I-1802 (44-2) al 27-XII-1802 (44-59), dates que segurament no són ni la del nomenament ni de la cessació⁽¹⁾.

3. MANUEL CABAÑAS, comerciant, batlle, de l'11-II-1803, nomenat per la «Real Audiencia de este Principado» en data 15 de gener (44-63v i 65) per tal que ho fos durant dos anys consecutius, és a dir, fins el 31-XII-1804; en realitat, però, cessà el 3-X-1803 (f. 120) a causa d'una circumstància que no hem pogut escatir⁽²⁾.

4. Dr. JOAN TORROELLA, batlle per insaculació, almenys des del 20-X-1803 (44-20) fins el 6-I-1805, data en la qual presenta la dimissió car, segons consta en el seu nomenament, havia d'ésser batlle fins el darrer de desembre del 1804 (fs. 189 i 195)⁽³⁾.

Com que no arriba el nomenament del nou batlle, presideix Josep Dausà, regidor degà i vice-batlle, «por vacancia de la vara» (sessió del 20-II-1805, f. 197). El 16-VIII-1805, Baldiri Thomas és regidor degà⁽⁴⁾.

5. Dr. PERE PLA i CALDERÓ, batlle real, almenys des del 7-IX-1805 (45-25v) fins el 31-XII-1806 (46-14v)⁽⁵⁾. En un dels documents diu que és «Abogado de la Real Audiencia y Bayle Real» (45-26v).

(1) Durant diversos anys, en el Protocol inicial de cada Manual d'Acords consta que les actes ressenyades en el llibre comencen després de Nadal. Per això, abans dels acords del gener se n'hi troben dels darrers dies de desembre –posterior a Nadal– però que no duen l'any que els correspon segons el nostre entendre actual, sinó que són registrats com si fossin de l'any següent. Anomalies que, com és lògic, hem rectificat. Trobem, per exemple, que Vidal (batlle núm. 2) cessa el 27-XII-1803 essent així que la data correcta és 27-XII-1802.

(2) L'última sessió que presideix Cabañas és al f. 120, com hem escrit, i la primera que té per alcalde Torroella és al f. 20 del mateix any i del mateix M. d'A. Això demostra les dificultats que presenta aquest treball.

(3) En efecte, al foli 189 esmentat es llegeix: «puesto en execución la insaculación de los sugetos que en esta dicha Villa havian de servir los respectivos oficios de Bayle, Regidor y Síndico Procurador general, dexo para inteligencia y gobierno una Instrucción a la misma insaculación, qual entregó a este Cuerpo político y se custodia en el arca de tres llaves, en que por lo tocante al oficio de Bayle se hallan continuadas las expresiones siguientes= El Bayle actual deberá servir o ejercer su empleo por el resto de este año, y por todo el demás tiempo que falta hasta completar el bienio para que estaba nombrado Manuel Cabañas, y deberá concluir en fin de Diciembre del año próximo de 1804».

(4) El nomenament valia fins el darrer dia de l'any. Com que el nou alcalde tardava un o més mesos a prendre possessió, quedava un buit de poder que ocupava generalment el regidor degà. Quant als alcaldes, podien donar-se tres casos: 1) si l'alcalde estava descontent, el 31 de desembre presentava la dimissió; 2) si els descontents eran els regidors, exigien la dimissió de l'alcalde i 3) si l'actuació d'uns i altres era correcta, l'alcalde seguia actuant fins que arribava el nou.

(5) En el M. d'A. consta 31-XII-1807 quan, en realitat, ha d'ésser 1806. Veg. la nota núm. 1.

¹ Dr. Cosme Patxot, y Carreras Baile
^{2, 22} Sebastian Vidal Baile   Manuel Cabanar Baile ³
⁴ Dr. D. Juan Torroella Baile   Dr. Pedro Plaj Calderó Baile ⁵
⁶ Dr. Salvo Castellà Baile   Narciso de Domenech Baile ^{7, 11}
 Dr. Narciso Salamó Baile ⁸
^{10, 12} Fran. Patxot Baile   Julia Martí Baile ¹³
¹⁵ Gaspar Bassó Baile   Miquel Nadal Baile ^{14, 20}
¹⁶ Felip Masuy
 Pedro Lagustera Alcalde ¹⁷
¹⁸ Juan Thomas Alcalde

Signatures autògrafes de les primeres autoritats municipals guixolenques (1800-1823).

Després signen Salvador Nadal, vice-batlle; Baldiri Thomas, regidor degà, i Rafael Arxer, degà, sense que hàgim trobat el cessament de Pere Pla i Calderó.

6. Dr. SALVI CASTELLÀ, metge, batlle des del 16-II-1807 nomenat per «su Exc^a y Real Acuerdo» amb escrit del 17-I-1807 (46-25). Com que el nomenament era per a dos anys «contaderos desde el día

primero de enero de este año (1807) hasta el último de Diciembre» de 1808 (46-25v), Castellà havia de cessar el 31-XII-1808 (f.25v), però el 13-XI-1807 «queda escusado» (f. 44v).

7. NARCÍS DE DOMÈNECH, batlle nomenat pel «Real Acuerdo» esmentat. Des del 13-XI-1807 fins el darrer dia de l'any 1808 «y pasado dicho día por quedar sin jurisdicción, deberá entregar la vara al Regidor Decano y servirla hasta que se le nombre sucesor por aquel bienio» (46-44); així continuà essent batlle fins el 26-III-1809 (f. 25).

8. Dr. NARCÍS SALOMÓ, batlle, des del 26-III-1809 fins una data desconeguda.

9. Dr. DOMINGO CASTELLÀ i DE VERNA. Tan sols hem trobat un document del novembre del 1810 on consta que és batlle (46-12). Cal recordar que falten la major part de les actes d'aquest temps (Guerra del Francès o de la Independència) i, per això, tampoc no hem trobat la seva signatura. El 9-II-1811 és «Regidor en tercer ordre y com a tal vice Batlle per lo Govern Español» (46-15v).

Narcís de Domènech presideix «Per ocupació del Batlle del Cantó» el 10-III-1811 i diverses reunions més (46-16v)⁽⁶⁾.

10. FRANCESC PATXOT i MARCILLACH⁽⁷⁾, batlle, des d'una data que no hem trobat fins el 31-VIII-1813 (47-1) en què, d'acord amb la Cèdula del 30 de juliol darrer, «se manda que se disuelvan y extingan los Ayuntamientos y Alcaldes constitucionales; que se restablezcan los Ayuntamientos, Corregimientos y Alcaldías Mayores en la planta que tenían en el año 1808 y que a fin de acelerar su restablecimiento y evitar los embarazos e inconvenientes de nuevas elecciones, sean puestos en

(6) Compte, puix hi ha diversos 16v, un per a cada any.

(7) Segons la G.E.C. (final de la p. 371) Ferran Patxot i Ferrer, autor de *Las ruinas de mi convento*, era avi de Rafael Patxot i Jubert, cosa que no és correcta. Segons les dades que hem trobat, la genealogia dels Patxot creiem que és aquesta: En data desconeguda per nosaltres, Antón Patxot, patró, casà amb Maria P. Thomas. Llor fill, Rafael Patxot y Thomas (batejat el 10-I-1720), negociant i mariner, el 19-V-1754 casà amb Maria Teresa Marcillach i Vila (b. 25-IV-1728).— Entre altres, tingueren 2 fills: 1) Francesc d'Assís Patxot i Marcillach, comerciant, hisendat, que casà amb Cristina Ferrer i Boter, de Blanes, filla de Fèlix Ferrer i Anna Mª Boter. 2) Josep Patxot i Marcillach que casà amb Anna Mª Ferrer i Boter, de Blanes, filla de Fèlix Ferrer i Anna Mª Boter. Per tant, creiem que dos germans es casaren amb dues germanes.— Del matrimoni 1) naixé, entre altres, Rafael Patxot i Ferrer que fou 7 vegades alcalde de Sant Feliu i també diputat provincial; del matrimoni 2) nasqué Ferran Patxot i Ferrer, autor de la novel·la romàntica esmentada. Si és com creiem, ambdós eren cosins germans.— Rafael Patxot i Ferrer (b. 30-I-1810), hisendat, casà amb Teresa Llagostera i Bager.— Un de llurs fills, Eusebi Patxot i Llagostera (b. 4-XII-1845), bon músic, casà amb Clara Jubert i Peya, de Palafrugell.— Rafael Patxot i Jubert (b. 10-V-1872) fou un de llurs fills.

Per a més detalls de la família Patxot, veg. LLUÍS ESTEVA, *Rafael Patxot i Jubert 1872-1964*, «Quaderns d'Informació Municipal» núm. 2 del 10-VII-1979 i *Ferran Patxot i Ferrer, 1812-1859*, Id. núm. 5 del 10-X-1979.

posesión de sus respectivos empleos los que los obtenían y servían en dicho año: resultando que los que lo eran en 18-III-1808 son D. Narciso de Domènech como a Bayle, Juan Tomas, Regidor en orden 2º (vacante el mayor o Decano por muerte del que lo era Gerónimo Baster)...»

11. NARCÍS DE DOMÈNECH, batlle real, del 31-VIII-1813, almenys fins el 21-XI-1813 (47-43v).

12. FRANCESC PATXOT, alcalde primer, almenys des del 24-VI-1814 (49-27) fins el 19-VIII-1914, batlle primer (49-20)⁽⁸⁾.

13. JULIÀ MARTÍ, calderer, batlle real, del 17-III-1815 (47-23)⁽⁹⁾ probablement fins el 31-XII-1816, car si bé no hem trobat la cessació, en el nomenament –que és del 27 de gener– (f.24) diu que val fins l'últim dia de 1816 (47-24).

14. MIQUEL NADAL, batlle real, almenys des del 2-III-1817 (48-43) fins el 28-XII-1818 (48-1v del 1819)⁽¹⁰⁾.

Després presideix Narcís de Domènech, vice-batlle, «caballero donzel por no haber parecido el Sr. Bayle».

15. GARPAR BACÓ, oficial retirat, hisendat, batlle nomenat pel «Real Acuerdo» del 9-V-1819 (48-32v) (el nomenament és al f. 33 i duu la data 26 d'abril), almenys fins el 23-II-1820 (49-61).

16. FELIU MAURY, alcalde⁽¹¹⁾, almenys del 21-III-1820 (48-1) fins l'1-I-1821 (48-1)⁽¹²⁾.

17. PERE LLAGOSTERA, alcalde, del 7-I-1821 (48-3) a l'1-I-1822 (48-1).

18. JOAN THOMAS, alcalde, de l'1-I-1822 a l'1-I-1823 (48-1a).

19. PERE MÀRTIR BASTER, alcalde, de l'1-I-1823 almenys fins el 18-II-1823 (48-1b). El 21-V-1823 (48-1) el comte de Rastignac,

(8) En el document primer consta «Alcalde Primer» i en el segon «Batlle Primer». Observem, també, que el foli 20 és de data posterior a la del foli 27, possiblement per error d'enquadernació.

(9) Els M. d'A. contenen actes de sessions saltades. Ho hem dit abans. No resulta gens fàcil seguir els fets. Així aquest M.d'A. núm. 47 del 1815 té dos folis 23 del mateix any en llocs saltats.

(10) En el document diu 28-XII-1819, però creiem que la data és equivocada, perquè normalment el càrrec d'alcalde era per a dos anys i també perquè el 1819 era alcalde Gaspar Bacó. Veg. la nota núm. 2.

(11) En el document diu: Feliu Maury, Miquel Surís i Llorens, alcaldes. És evident que Maury era alcalde primer i Surís, alcalde segon. Mentre fou alcalde, Maury no signà cap acta: ho feia, ben sol, el secretari Maria Josep Sala. La signatura de l'alcalde l'hem tret del f.24, sessió del 7-X-1821, quan ja no n'era.

(12) Observem com en els alcaldes núms, 16-19 en el mateix M. d'A. hi ha f. 1 de 1820, f.1 de 1821, f.1 de 1822 i f. 1 de 1823, entre altres. Cal recordar que els extractes de les sessions de cada any tenen numeració pròpia. Més tard foren relligats els de diversos anys. Això explica que alguns M. d'A. tinguin folis de numeració repetida, una per cada any.

mariscal de camp dels *Cent mil Fills de Sant Lluís*, comandant de la 3ª brigada de l'exèrcit francès «auxiliador», resident en aquesta vila, dona possessió al nou Municipi. De moment presideix Gerard Rovira, realista i afrancesat, degà i vice-batlle (també «regente la vara de Bayle») fins que el 9-VI-1823 (f.6v), per disposició superior, havia d'ésser alcalde Gaspar Bacó o Miquel Nadal (que ho foren els anys 1819-1820 i 1817-1818, respectivament), però com que ambdós viuen fora de Sant Feliu se nomena Julià Martí, batlle interí, càrrec que exerceix tan sols del 9 al 17-VI-1823 (fs. 6 i 7). La cosa no pot seguir així i com que Bacó continua a Girona i Nadal ha tornat, aquest és nomenat alcalde.

20. MIQUEL NADAL, batlle, del 17-VI-1823 (48-7) al 20-VII-1823, data en la qual els components de l'ajuntament són separats de llurs càrrecs per la junta del corregiment de Girona «por convenir así al mayor servicio del Rey, y de la Patria» (f. 12). Nadal, però, ja no assistia a les sessions, car l'últim extracte que signa és del dia 6 del mateix juliol.

21. GERARD ROVIRA, àlies Pey, realista i afrancesat, «regente la vara de Bayle» des de la sessió del 15-VII-1823 (48-9) i batlle des del 20 del mateix mes i any (f. 13) fins el 6-V-1825 (49-IV)⁽¹³⁾.

22. SEBASTIÀ VIDAL, àlies Tià Barnadet, batlle, del 6-V-1825 almenys fins el 3-I-1826 (49-47).

23. IGNASI BALCELLS, batlle, almenys del 30-I-1826 (49-48) fins el 13-I-1827 (f. 77).

24. FRANCESC ARÚS, batlle nomenat per «S.E. el Real Acuerdo», del 13-I-1827 al 30-IV-1828 (49-106).

25. LLUÍS DE DOMÈNECH, batlle segons «Real Despacho de S.E. y Real Acuerdo», des del 30-IV-1828 fins el 20-VI-1828 o una data propera, com es veurà tot seguit.

26. ESTANISLAO SÁNCHEZ Y PUY, nomenat el 20-VI-1828 per un «Real despacho» de Fernando VII que, entre altres coses, diu: «Por quanto deseoso yo del bienestar de mis Pueblos, de que se les administrare pronta y recta justicia y atender a su tranquilidad y prosperidad por mi R.O. de tres enero de este año (...) vine a crear un

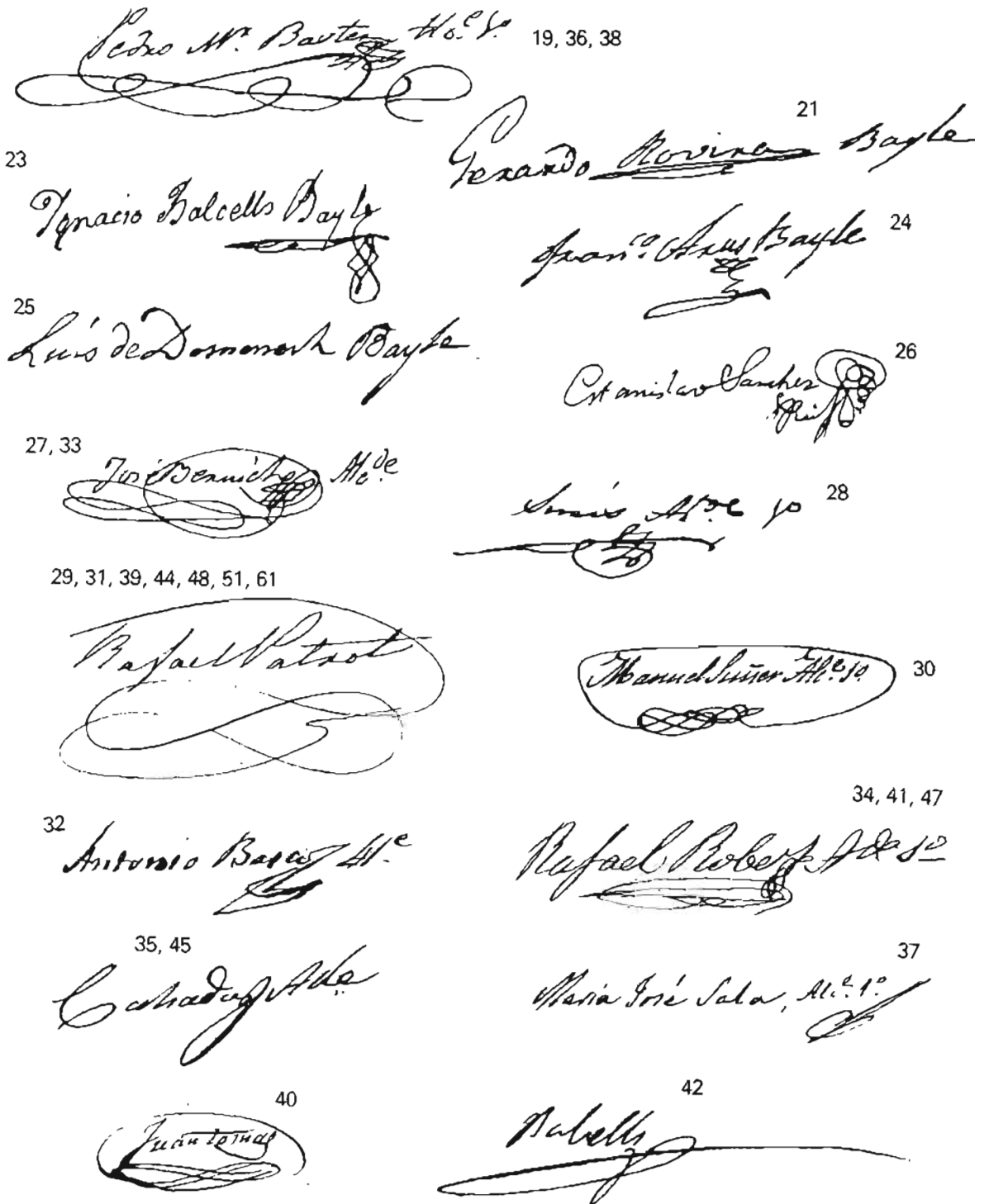
(13) Aquest batlle, que devia ésser del morro fort, el 28-I-1824 ordenà que els ex-regidors constitucionals i llur secretari paguessin 96 duros per les despeses d'enderrocar les fortificacions guixolenques que aquells havien fet alçar i, més endavant, els reclamaren altres quantitats. Però quan girà la truita, el 1836 Gerard Rovira fou obligat a tornar els 96 duros i a pagar altres quantitats per les defenses que havia fet tirar a terra aleshores que fou batlle (FRANCISCO Y MARIA JOSÉ SALA, *Memorias históricas de la villa de San Feliu de Guixols desde su fundación hasta el siglo XIX de la era cristiana*, ms. 1860. AHMSF, sec. XXXII, lligall 10.

Alcalde Mayor Letrado perpetuo en esta Villa, con la dotación de seis mil reales vellón y que cese para siempre el nombramiento de los Bayles o Alcaldes Ordinarios, según ha sido costumbre hasta aquí, quedando los individuos de su Ayuntamiento en los mismos términos que lo están en las demás Villas y Lugares de dicho mi Principado. Por lo tanto por la presente quiero y es mi voluntad, que ahora y para siempre jamás, haya un Alcalde Mayor Letrado perpetuo en esta Villa de San Feliu de Guíxols y Pueblos que a su tiempo se le demarquen de jurisdicción (...) nombro para la vara de Alcalde Mayor de esta Villa y Pueblos que a su tiempo se le señalen (...) a D. Estanislao Sánchez y Puy (...) por espacio de seis años (...). A la presa de possessió «se le ha admitido por tal (...) entregándole la vara que usaba el Bayle cesante, el sello pequeño, la llave de la cárcel, otra vara grande y la pequeña que también usaba el citado Bayle y otras llaves (...) y habiendo tomado el asiento que le corresponde, todo en señal de la verdadera y real posesión que ha tomado de la vara de Alcalde Mayor (...).» (49-84). Seguí en el càrrec fins el 18-I-1835 (50-3v.).

El dia de la festa major del 1900, Miquel Andreu va publicar al setmanari guixolenc «El Puerto» un escrit titulat *Fiesta mayor... retrospectiva*. En ell es donen notícies del nostre «Alcalde Mayor» i, com que les creiem curioses, les reproduïm tot seguit:

«En la segunda década del presente siglo (XIX), siendo Alcalde Corregidor nombrado por Fernando VII, el célebre Sanchiz y Puy motejado por el vulgo con el nombre de *xinxas y poys*, gallego de nacimiento y muy dado a los procedimientos autoritarios del Conde de España, aunque abrigando en medio de todos una alma bondadosa, parece que sucedieron algunos percances funestos resultados durante la fiesta del Salto de Calasanz, y a fin de evitarlos para siempre, mandó arrojar algunos centenares de carretadas de piedra al funesto pozo, prohibiendo para siempre semejante peligroso espectáculo. Desde entonces la cala de *Sant Pere y Sant Feliu* que podía recorrerse buceando, quedó transformada en una fresca y tenebrosa playa, a la cual da acceso una pequeña abertura situada al lado opuesto de Calasanz; y empezó a celebrarse la cucaña marítima de la *Pedrera* que es aún hoy día uno de los espectáculos más típicos de nuestra fiesta mayor». I, en nota al peu, diu: «Algunos de los *ucases* del célebre Corregidor no dejaban de ser inocentes y ridículos. Estaban prohibidas las patillas y bigotes, teniendo que ir los hombres completamente resurados. De noche nadie podía salir sin llevar un farol en la mano y aún debían dar cuenta satisfactoria de los motivos de su salida a las rondas, so pena de

Signatures autògrafes de les primeres autoritats municipals guixolenques (1823-1850).

paliza o càrcel. A los toques del *Ave Maria*, *Ángelus*, etc, todo el mundo debía descubrirse, arrodillarse y rezar; y cuando pasaba en *Campanetas* o sea el sacristán con una campana anunciando en cada esquina la muerte de algún vecino, todo transeunte debía pararse y contestar el

padrenuestro que por su alma rezaba el monaguillo. Cuánto han cambiado los tiempos!». Si el 1900 Miquel Andreu opinava que les coses havien canviat, ¿què diria actualment?

A l'Arxiu Històric Municipal de Sant Feliu falten la major part dels acords municipals de 1829 a 1832. Pels pocs documents consultats es dedueix que Jacint Camós el 23-IV-1832 (49-138v) era regidor degà⁽¹⁴⁾; Francesc Serra ho era el 26-XII-1832 (f. 135); altra vegada Jacint Camós del 27-XII-1832 (50-I)⁽¹⁵⁾ fins el 18-IV-1833 (f. 18); Lluís de Domènech del 18-IV-1833 fins que morí; Joan Duran, comerciant, del 3-X-1833 (f. 50) fins el 26-I-1834 (f. 13); Anton Casas, també regidor degà, del 26-I-1834 fins la presa de possessió de Bernich, bé que no assistí a les darreres sessions.

27. JOSEP BERNICH, de l'11-XI-1835 (50-26), alcalde per dos anys com a resultat de l'elecció de regidors, fins el 8-VII-1838 (51-28). A la sessió de l'1-I-1837 consta «Alcalde 1º Constitucional».

28. MIQUEL SURÍS, alcalde primer, del 8-VII-1838 a l'11-VIII-1839 (51-67v).

29. RAFAEL PATXOT i FERRER⁽¹⁶⁾, alcalde primer constitucional, de l'11-VIII-1839 (51-67v) al 18-VIII-1839 (f.72), data en la qual dimití perquè era «arrendatario de uno de los arbitrios para el consumo de esta villa», càrrec que era incompatible amb el d'alcalde.

30. MANUEL SUÑER, alcalde primer constitucional, del 18-VIII-1839 (51-72) a l'1-I-1840 (52-I).

31. RAFAEL PATXOT i FERRER, alcalde primer constitucional, de l'1-I-1840 (52-1) al 20-X-1840 (f. 81v). Cessa perquè és elegit «individuo de la Diputación Provincial por este Partido» i ha de traslladar-se a Girona⁽¹⁷⁾.

32. ANTONI BASCÓS, que era alcalde segon, passa a alcalde primer constitucional. Del 20-X-1840 (52-81v) a l'1-I-1841 (f.1).

33. JOSEP BERNICH, alcalde primer constitucional, des de

(14) Anotem aci els regidors degans perquè l'alcalde major ho era de diversos pobles. Per tant, el regidor degà venia a tenir funcions d'alcalde, puix moltes vegades l'alcalde major no assistia a les sessions.

(15) A l'original diu 1833, però com que la sessió que segueix és del 7-I-1833, és de suposar que el primer era de l'any anterior. Veg. la nota 1.

(16) Rafael Patxot i Ferrer, com hem dit a la nota 7, fou 7 vegades alcalde i també, diputat provincial. Era un guixolenc que destacà per la seva rectitud i energia a fer complir les ordenances municipals. Personatge important, mereix una biografia acurada.

(17) A l'ofici del «Jefe Político Antonio de Aloy» es diu a Patxot: «Habiendo sido V.S. elegido individuo de la Diputación Provincial por ese Partido y siendo sumamente interesante el que dicha Corporación quede instalada, me veo precisado a escitar el celo y patriotismo de V.S. a fin de que procure trasladarse a esta Capital tan luego como este llegue a sus manos... Girona, 17 de octubre de 1840» (M. d'A. 52, f. 81v).

l'1-I-1841 (52-1). En prendre possessió diu que ha presentat la renúncia per incompatibilitat i que accepta provisionalment el càrrec tan sols per obeir la llei i que així que la renúncia li sigui acceptada deixarà el càrrec. Efectivament, 23 dies després és «exonerado» per la Diputació «por ser arrendatario de uno de los arbitrios municipales» (f. 14v).

34. RAFAEL ROBERT, alcalde primer constitucional, del 28-I-1841, primera sessió que presideix (52-16), al 24-IX-1841 (f.64v).

35. FRANCESC CALZADA i DEULOFEU, alcalde primer constitucional, del 28-IX-1841 (52-65v) a l'1-I-1842 (f.1).

36. PERE MÀRTIR BASTER, alcalde primer constitucional, de l'1-I-1842 (52-1) al 8-I-1843 (f.13).

37. MARIA JOSEP SALA⁽¹⁸⁾, alcalde primer constitucional, del 13-I-1843, bé «que fué nombrado por los electores el día seis». «Con la vara en la mano se ha colocado (...) en la mesa tomando asiento en el lugar de la presidencia, pero con la protesta de no salir responsable en nada de lo obrado por los anteriores Ayuntamientos y Alcaldes hasta la fecha» (52-3v) puix que no volia acceptar el càrrec. Fracassat el pronunciament contra Espartero i el que aquest representava, Sala fou destituït per la Diputació el 23-X-1843 (f. 54) junt amb altres companys del municipi perquè «durante la rebelión que está espirando, como medida reclamada por la necesidad y para la salvación del país y de la Reina bien que conforme a la voluntad general de esta villa, ha acordado la Diputación Provisional separarlos de sus cargos y destino, haciendo que desempeñen aquellos los que lo hicieron en el año anterior» (f.54).

38. PERE MÀRTIR BASTER, alcalde, del 23-X-1843 (52-54) al 31-III-1844 (54-10).

39. RAFAEL PATXOT i FERRER, alcalde, del 31-III-1844 a l'1-I-1846 (54-1).

40. JOAN TOMÀS, alcalde, de l'1-I-1846 a l'1-I-1848 (54-1).

41. RAFAEL ROBERT, alcalde, de l'1-I-1848, bé que no

(18) Els Sala pertanyien a una família de notaris amb aficions historiogràfiques; vivien al costat de l'hospital, cantonada al carrer del Mall.

L'avi, Francesc Josep Sala, començà les *Memorias históricas...* suara esmentades. Durant la Guerra de la Independència se'l tingué per afrancesat i, com a tal, dut a la presó de Tarragona. Morí el 2-I-1830, quan tenia 70 anys.

El fill, Maria Josep Sala, continuà les *memorias* del seu pare i en féu la major part: des del núm. 87 fins el 360 i donà detalls importants de la història guixolenc. Fou secretari del municipi i n'arribà a ésser alcalde.

El nét, Joaquim Sala i Martí, escriví l'opuscle imprès *Relato histórico del origen, servicios y glorias de la villa de San Feliu de Guixols, y conmemoración de sus más ilustres y distinguidos hijos*, Girona, 1861. (Veg. JOAN TORRENT, *Repertorio Bibliográfico Guixolense*, XI, «Àncora» 9-XI-1961). Morí uns dies abans del 15-V-1897.

presideix fins el 25 perquè era fora de la vila, a l'1-I-1850 (55-1).

42. JOAQUIM BALCELLS, alcalde, de l'1-I-1850 al 24-II-1850, car li és acceptada la dimissió (55-12).

43. JOSEP ANTONI FOREST, alcalde, del 24-II-1850 a l'1-I-1852 (55-1v), si bé des del 19-X-1850 (f. 45v) no assisteix a les sessions; presideix majoritàriament Narcís Buxó, «Alcalde accidental».

44. RAFAEL PATXOT i FERRER, alcalde de l'1-I-1852 a l'1-I-1854 (56-1), però després continua al municipi com a primer tinent d'alcalde.

45. FRANCESC CALSADA i DEULOFEU, alcalde, de l'1-I-1854 a l'11-VIII-1854, puix el governador ordena que «sea cambiado el actual Ayuntamiento» (56-77).

46. JAUME LLOVERAS i RIBAS, alcalde, del 13-VIII-1854 (56-81v), i des del 3-X-1854 «Alcalde Primero Constitucional», al 9-VIII-1856, per dissolució governativa de l'ajuntament (57-81).

47. RAFAEL ROBERT, fabricant de taps, alcalde primer constitucional nomenat pel comandant general de la província (Sala, 328), del 9-VIII-1856 a l'11-XI-1856 (57-124).

48. RAFAEL PATXOT i FERRER, alcalde constitucional, de l'11-XI-1856 a l'1-I-1861 (58-1).

49. SEBASTIÀ ANDREU, alcalde constitucional, de l'1-I-1861 a l'1-I-1863 (59-1).

50. PERE MÀRTIR ESTRADA, alcalde constitucional, de l'1-I-1863 al 16-V-1864, per dimissió que li fou acceptada (60-58).

51. RAFAEL PATXOT i FERRER, alcalde constitucional, del 16-V-1864 a l'1-I-1867 (61-1).

52. JOAQUIM MACIÀ i MATAS, àlies «Japet dels Bous», alcalde constitucional, de l'1-I-1867, per elecció municipal, al 30-IX-1868 (61-109) pel que es dirà tot seguit⁽¹⁹⁾.

53. PERE CAIMÓ I BASCÓS, president de la Junta provisional Revolucionària, del 30-IX-1868 en què «Pronunciada esta población secundando el movimiento iniciado en Cádiz, los abajo firmados, aclamados por la mayoría del pueblo, se constituyeron en Junta provisional en la Casa Constitucional al objeto de reemplazar la Autoridad existente...»⁽²⁰⁾; el 18-X-1868⁽²¹⁾ passa a «Ciudadano Alcalde

(19) Aquest alcalde hagué de plantar cara a una confabulació de trapelles que volien alçar diversos blocs de cases en ple passeig del Mar, quan ja tenia 3 rengleres d'arbres.

(20) M.A. 61, f.1 de les «Actas originales de las Juntas provisional y definitiva Revolucionarias».

(21) M.A. 61, f.1 de l'Ajuntament Provisional.

Primero» de l'ajuntament provisional; l'1-I-1869, a les primeres eleccions celebrades al nostre país per sufragi universal i secret, ho és de l'ajuntament definitiu (62-1) fins el 15-X-1869 (62-112) que és destituït i empresonat pels fets revolucionaris de la Bisbal⁽²²⁾.

54. JOAN CASAS i ARXER⁽²³⁾ «Alcalde Primero Provisional», nomenat pel governador militar de Girona, del 15-X-1869 al 16-I-1870 (63-2v), data en la qual és nomenat alcalde Francesc Daltabuit i Patxot, que no pren possessió.

55. JOSEP BATET i GRANÉS, alcalde segon popular, des del 16-I-1870. L'1-IV-1870 és acceptada la dimissió de Daltabuit, que no havia pres possessió. Aleshores Batet passa a «Alcalde Primero Popular» (63-40v) fins que cessa l'1-II-1872 (63-1).

56. PERE CAIMÓ i BASCÓS, alcalde popular per elecció (12 vots contra 1), elegit l'1-II-1872. Quan el febrer del 1873 és proclamada la República, Caimó convoca sessió extraordinària i en ella s'aprova una alocució abrandada en la qual es llegeix: «¡Viva la República Española! ¡Viva la Libertad! ¡Viva la Nación!»; també s'acorda «Que la Plaza de la Constitución se denomine en adelante Plaza de la República» (64-12). El 27-II-1872 Caimó és cessat «por haberse negado a autorizar el apremio contra los deudores del tercer trimestre de la contribución territorial e industrial correspondiente al actual año económico, alegando que dicha contribución no ha sido votada por las Cortes» (63-17v). Però el 19 d'agost següent, a sol·licitud del municipi, el governador el torna a nomenar alcalde (63-63).

El 28-VI-1873, com que diversos regidors critiquen l'ocupació de l'església parroquial pels Voluntaris de la República a conseqüència d'una ordre de Caimó, aquest presenta la dimissió, que no li és acceptada. El 24-VIII-1873, en votació secreta i d'acord amb la llei municipal, Caimó és reelegit alcalde (9 vots contra 1) (64-55). Tot just iniciat el 1874 esdevé la «paviada» i les Corts republicanes són dissoltes. A la sessió del 10 de gener, l'ajuntament que presideix Caimó, acorda: «En virtud del estado anómalo actual a causa del cambio político acaecido, ha habido estensa discusión sobre si se presentara o no la dimisión, toda vez que aún la Corporación no ha sido relevada como algunas otras, pero para no dejar la población en un abandono y que no

(22) LLUÍS ESTEVA, *Testimoni de condemna de Pere Caimó*, «Ancora», Nadal 1972; JOSEP CLARA i ÀNGEL JIMÉNEZ, *El federal Pere Caimó, 1819-1878*, Barcelona, 1975.

(23) LLUÍS ESTEVA, *Joan Casas i Arxer, 1839-1923*, «Quaderns d'Informació Municipal» núm. 12, maig del 1980.

43
Jose A. Folch

46
M. M. de la Com. d'Ind.
Jaime Lloveras y Rival

49
Sebastià Andreu

50
Pedro M. Estrella

52
Joaquín María Alcañal

53, 56
El Presidente
Pedro Cayón y Nascos

54, 57, 68
Juan Casapalau

55
J. Prat

58, 65
Cipriano Prat

59
Joaquín Prat

60
Benito Martínez

62
Juan Prat

63
Alejo Salas

64
A. Calvo Sanjaume

66
Juan Pells

67
Sebastià Mabeusa

69
Jose Mabeusa

Signatures autògrafes de les primeres autoritats municipals guixolenques (1850-1895).

suceda ningun conflicto, se acuerda que por el presente, a causa de las noticias recibidas relativas a carlistas (...) no se haga dimisión, aguardando resolverlo para dentro breve plazo» (64-2v). Dos dies després (sessió del 12-I-1874) l'autoritat militar intenta formar un nou municipi amb els majors contribuents, però aquests demanen la permanència del que presideix Caimó. Finalment, el 3-IV-1874 és destituïda tota la corporació (64-25).

57. JOAN CASAS i ARXER, alcalde de R.O., del 3-IV-1874 al 15-V-1876, data en la qual li és acceptada la dimissió pel governador (65-163).

Silvestre Anglada és alcalde interí del 15-V-1876 al 18-X-1876 (65-214v) i Joan Alsina ho és fins el 8-XII-1876 (65-227v).

58. CEBRIÀ PRATS, «Alcalde Presidente» per elecció (8 vots contra 5), del 8-XII-1876 a l'1-III-1877 (66-24).

59. ELISEU FOREST i CARDONA, alcalde de R.O., de l'1-III-1877 al 2-VII-1879 (67-131).

60. BENET MONTANER, alcalde de R.O., del 2-VII-1879 a l'1-VII-1881 (68-134v).

61. RAFAEL PATXOT i FERRER, alcalde de R.O., de l'1-VII-1881 al 19-IV-1882 en què per «la gravedad de los disturbios ocurridos» no assisteix més a les sessions.

Benet Montaner queda com alcalde accidental fins el 19-VI-1882 que és acceptada la dimissió de Patxot que ja no torna a ésser alcalde (69-25v i 40v).

62. FERRAN JUBERT i GASCON, alcalde de R.O., del 19-VI-1882 a l'1-VII-1883 (69-170) data en la qual, per elecció (11 vots conta 1), és alcalde Genís Vidal i Roure, que no pren possessió.

63. ALEIX SALA, de l'1-VII-1883 com alcalde interí i del 16-I-1884 com alcalde efectiu per elecció (7 vots contra 3), al 27-III-1884 per dimissió de bona part dels regidors (70-33).

64. AGUSTÍ CALVET i SERRA, alcalde de R.O., del 7 de març al 17 de maig del 1884 (70-53) data en la qual dimiteix, bé que continua de regidor.

65. CEBRIÀ PRATS, alcalde interí fins que el 4-VI-1884 ho és efectiu. El 5-VII-1886 (71-48) presideix Joan Valls, alcalde interí. Però el 3-IV-1887 torna Prats a ser alcalde per haver estat «absuelto libremente por la audiencia de lo Criminal (...) en la causa que se le instruyó sobre falsedades en materia electoral (...) he acordado su reposición» a l'1-VII-1887 (71-163v) en què Josep Quintana i Arxer és nomenat

alcalde de R.O.; com que no pren possessió, Prats continua essent alcalde interí fins que és nomenat el nou alcalde.

66. JOAN VALLS i BOSCH, alcalde de R.O., del 18-VII-1887 (71-174) a l'1-XII-1890 (72-153).

67. SEBASTIÀ CATEURA i FREXENET, alcalde per elecció puix «el Gobierno de S.M. no ha hecho uso del derecho que le concede la ley municipal en su artículo 49» (7 vots contra 2), de l'1-XII-1890 a l'1-VII-1891 (73-48v).

68. JOAN CASAS i ARXER, alcalde de R.O., de l'1-VII-1891 a l'1-I-1894 (74-I).

69. JOSEP AYMERICH i ROURA, alcalde de R.O., de l'1-I-1894 a l'1-VII-1895 (75-2).

70. ILDEFONS PERDRIEUX i CATEURA, alcalde de R.O., de l'1-VII-1895 a l'1-VII-1897 (75-235).

Lluís Roig i Camós és elegit alcalde de R.O., però no es presenta. Interinament presideix Sebastià Cateura i també Josep Soler i Parera fins que el 20-X-1879 s'accepta la renúncia de Lluís Roig (75-271v).

71. SALVADOR DALMAU, alcalde de R.O., del 20-X-1897 (75-272) a l'1-VII-1899 (76-201).

72. SALVADOR FÀBREGAS i BUICEL és elegit alcalde, puix «visto que el Gobierno de S.M. no ha hecho uso del derecho que le concede la ley municipal en su art. 49 de nombrar Alcalde» ho fan els regidors mitjançant paperetes; el resultat és 9 vots per a ell i 7 per a Janer. De l'1-VII-1899 (76-201) a l'11-III-1900, data de l'última sessió que presideix. Des d'aleshores ho fan accidentalment Salvador Janer i Eduard Carbonell, fins el 28-IV-1901 (78-134v).

73. EDUARD CARBONELL i BOSCH, alcalde-presidente de R.O., del 28-IV-1901 al 17-VI-1902 (79-III), data en la qual presideix per darrera vegada. A la mateixa sessió s'anuncia el nomenament de Janer. Recordem que ambdós formen part de la comissió gestora per a la construcció del port, la qual cosa sembla explicar la renúncia de Carbonell i el retard de Janer a prendre possessió.

74. SALVADOR JANER i QUINTÀ presideix per primera vegada el 15-VII-1902. No hem trobat cap detall del seu nomenament (79-120), però sembla que fou de R.O.; des del 7-IV-1903 presideix Josep Cañellas i Sabater, i Agustí Arxer i Viadé, alcaldes accidentals, fins que el 31-VII-1903 és acceptada la renúncia de Janer (81-60v).

75. IGNASI SALA i OLIU, alcalde de R.O., del 31-VII-1903 a l'1-I-1904 (81-112).

76. MANUEL VILAS i AYATS, federalista, alcalde primer per

elecció (11 vots a favor i 1 en blanc), de l'1-I-1904 a l'1-I-1906 (82-98).

En aquesta darrera data Ildefons Perdrieux i Cateura és nomenat alcalde de R.O. El regidor Lluís Casas, del Centre Català, protesta «contra el nombramiento de Alcalde de Real Orden, que dice ser una imposición del poder central, atentatoria a la dignidad del Municipio y del individuo, confiando, termina, en que así lo reconocerá también el propio designado». Seguidament Vilas, federalista, protesta de manera semblant. Com a conseqüència, a la sessió següent Perdrieux presenta la dimissió; per això no l'hem posat a la llista dels alcaldes. Des d'aleshores presideixen Vilas, Irla i Lluís Martí, alcaldes accidentals.

77. JOSEP IRLA i BOSCH, federalista, elegit per 12 vots i 1 en blanc. De l'1-VII-1909 (84-159) al 17-XI-1909, última sessió que presideix (85-25v), puix sap que, de R.O., ha tornat a ser nomenat Perdrieux (f. 31v), que és canviat poc després perquè no vol prendre possessió (f.56).

78. JAUME CARRERÓ i ARXER, alcalde per elecció (13 vots a favor; no diu res més). De l'1-I-1910 (85-54) a l'1-I-1912 (87-106v).

79. NARCÍS DURAN i JUERA, federalista, alcalde per elecció (12 vots i 3 paperetes en blanc). De l'1-I-1912 (87-108) a l'1-I-1916 (90-193).

80. FRANCESC MAS i LLEONSÍ, federalista, alcalde per elecció (12 vots i 1 en blanc). De l'1-I-1916 a l'1-IV-1920 (96-62).

81. GUILLEM TELL i GURI, lerrouxista, alcalde per elecció (8 vots a favor i 9 en blanc –f.64– i, en segona votació, 6 afirmatius i 8 en blanc –f.74v–). De l'1-IV-1920 a l'1-IV-1922 (99-187).

82. SALVADOR GRUART i GRUART, federalista, alcalde per elecció (9 vots i 5 en blanc). De l'1-IV-1922 al 26-I-1923, data en la qual és destituït (102-175).

83. GUILLEM TELL i GURI, lerrouxista, alcalde de R.O., la qual cosa provoca la protesta de tots els altres partits. Cañet, en nom de la minoria federalista, formula «la más enérgica protesta por el nombramiento de Alcalde de R.O. calificando de abuso del Poder central la destitución del alcalde nombrado por el pueblo y pareciéndole increíble que en los momentos de resurgimiento en Cataluña de la afirmación autónoma, haya podido hallarse un hombre con bastante atrevimiento para aceptar aquel cargo». De manera semblant es manifesten les altres minories. Del 31-I-1923 (102-174v) al 8-VI-1923, data en la qual obté un mes de permís (103-48), però no torna a presidir cap més sessió. Ho fa Ramon Bonet i Coll, alcalde accidental, del 8-VI-1923 (f. 48) al 28-IX-1923 (f.105 v).

70 *Ildefonso Ferrer*

Salvador Sabaró 71

72 *Salvador Fabregas*

Eduard Carbonell 73

74, 85 *Salvador Jaurer*

Francis Sala 75

76 *Manuel Vila*

J. Llobet 77

78 *Samuel Curcio Ferrer*

J. de Marfany 79

80 *Manuel Ferrer*

G. Ferrer 81, 83

82 *Salvador Guàrdia*

J. de Guàrdia 84

86 *Pere Ferrer*

Manuel Ferrer 87, 90

88 *P. Ferrer Alcega*

Ferran Ferrer 89

Signatures autògrafes de les primeres autoritats municipals guixolenques (1895-1934).

El 2-X-1923 (f.106), establerta la dictadura de primo de Rivera, presideix el capità de la guàrdia civil que destitueix l'ajuntament. Per elecció dels vocals associats presents a la sessió és nomenat alcalde Agustí Casas i Vinyas que «fundándose en la ilegalidad de su elección» no accepta el càrrec. A la sessió següent és elegit Ruscalleda.

84. SIXT RUSCALLEDA i CRUZET, alcalde per elecció dels mateixos vocals associats (10 vots a favor i un en blanc). Del 3-X-1923 (103-III) al 30-III-1924, data en què l'ajuntament és destituït en bloc (f.187v). Tot seguit, entre els nous regidors nomenats pel delegat governatiu, es procedeix a l'elecció de nou alcalde.

85. SALVADOR JANER i QUINTÀ, alcalde per unanimitat dels 17 votants (103-188v). Del 30-III-1924 al 20-III-1927 (III-28v) que cessa perquè és nomenat diputat provincial i ambdós càrrecs són incompatibles.

86. PERE TORRAS i ALBERTÍ, alcalde per elecció dels regidors governatius (14 vots i un en blanc). Del 20-III-1927 al 15-I-1930, data en la qual se li concedeixen dos mesos de llicència (116-46v). Des d'aleshores presideix Jaume Albertí i Miró, alcalde accidental, fins que és nomenat el nou.

87. RAMON BONET i COLL, de la minoria «económico-administrativa», alcalde per elecció dels regidors governatius (11 vots a favor i un en blanc). Del 22-III-1930 (118-7) al 16-III-1931, última sessió que signa (f.50), si bé probablement continua fins a les eleccions municipals del 14 d'abril, que conduïren a l'enderrocament de la monarquia.

Quan el 26-II-1930 fou nomenat regidor, presentà un escrit en el qual protestava per haver-ho estat per R.D., forma que considera contrària «a los principios de democracia y autonomia» (118-3). Un mes després, concretament a la sessió del 22-III-1930, es llegeix un ofici del governador civil en el qual diu que «sin que el gobierno renuncie de un modo absoluto a las facultades que le confiere el artículo 10 del R.D. de 15 de Febrero próximo pasado, ha sido autorizada esta Corporación municipal para que elija libremente al Alcalde y Tenientes de Alcalde». Aleshores Bonet, que és elegit alcalde, diu que «accepta el cargo poniéndose en todo momento al lado de todos los ciudadanos para la defensa del derecho y la justicia» (118-8v).

Com a resultat de les eleccions municipals, el 12-IV-1931 és proclamada la República Catalana.

88. PAULÍ MARGOU i OLIVERAS, federalista, alcalde per elecció popular (11 vots a favor i 6 en blanc). Del 17-IV-1931 (118-51)

al 25-V-1933 (128-190v). En aquesta data, per ordre del conseller de governació del govern de Catalunya (5 de maig), l'Ajuntament és substituït per una comissió Gestora.

89. PONÇ VALLS i FERRER, president de la Gestora, del 25-V-1933 al 15-X-1934 (M.A. 122, acta col·locada entre els fs. 135 i 136). A conseqüència de l'alçament del 6 d'octubre, el comandant de la guàrdia civil destitueix de llurs càrrecs els regidors de l'Esquerra i es constitueix una altra Gestora.

90. RAMON BONET i COLL, alcalde gestor per unanimitat. Del 17-X-1934 al 4-V-1935 (122-151), que cessa per ordre del governador general de Catalunya. A l'última sessió els radicals, els regionalistes i els independents elogiaven la gestió de Ramon Bonet i, quan aquest deixa el local, l'acompanyen fins la porta; els de l'Esquerra, com queda dit, no formaven part del Municipi.

91. JOSEP Mª SAURA I CARRERAS, de la Lliga, alcalde elegit pels regidors nomenats pel governador general de Catalunya (14 vots a favor i un en blanc). Del 4-V-1935 al 17-II-1936 (130-17v). En aquesta última data, la minoria de la Lliga Catalana, com que «ha vist que les eleccions celebrades ahir han donat un resultat contrari als postulats que ella sempre ha defensat, amb motiu d'això presenta la dimissió amb caràcter irrevocable». És reposat l'Ajuntament anterior al 6 d'octubre del 1934.

92. FRANCESC CAMPÀ i VIERNÉS, federalista, del 19-II-1936 (130-18) com alcalde segon (l'alcalde Valls demana llicència per 6 mesos –f.23– i l'1 d'abril dimiteix sense reincorporar-se a l'alcaldia) i del 3 d'abril (f.37v) com alcalde primer per elecció (9 vots a favor i 4 en blanc), fins el 15-VII-1936 que presideix Bernabé Llorens i Collell, alcalde segon, per malaltia de Campà (130-61). En el M. d'A. no hi ha cap més extracte de sessió municipal; per tant, no consta si l'alcaldia seguí presidida per Llorens o si Campà repregué el càrrec.

El 9-X-1936, per decret de la conselleria de seguretat de l'interior de la Generalitat, es constitueixen els Ajuntaments amb els consellers elegits pels partits polítics i les organitzacions sindicals (130-61v).

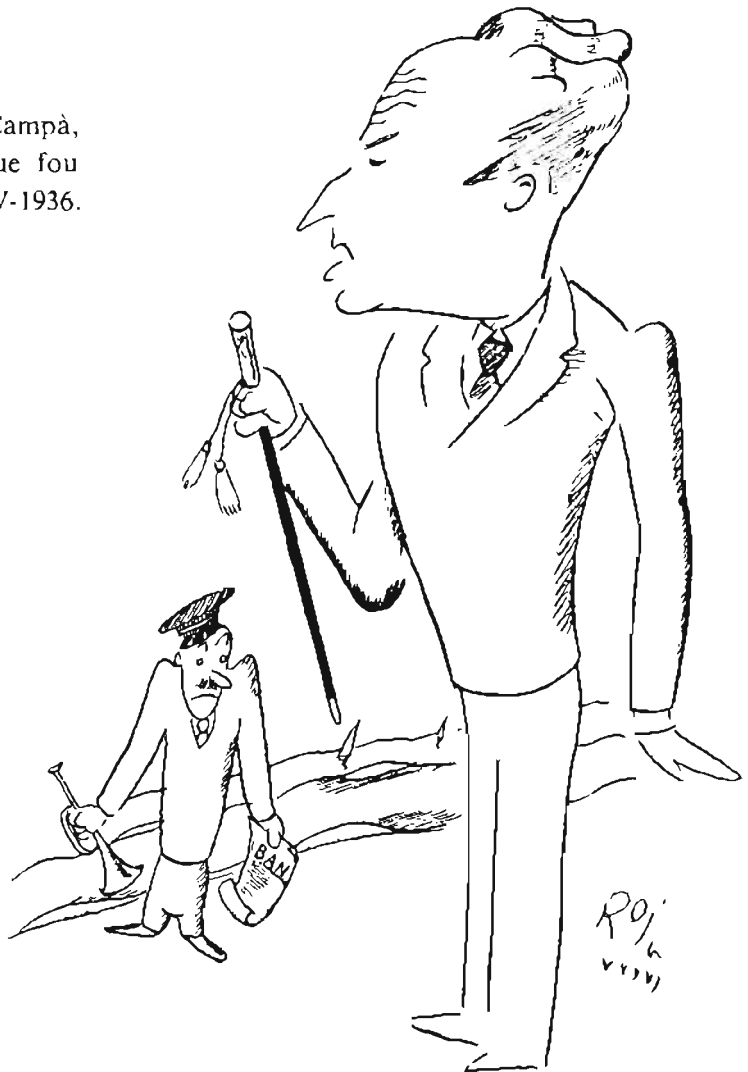
Recordem que Franco s'havia alçat el 18-VII-1936.

93. CRISTÒFOR SALA i VILA, de la CNT (no consta el resultat de l'elecció), del 4-II-1937 (130-62v) almenys fins el 19-X-1938, data de l'última sessió registrada en els M. d'A (129-28).

Final de la guerra civil (1939).

94. VICENÇ GANDOL i JORDÀ, alcalde de la «Comisión Municipal», nomenat pel governador. Del 4-II-1939 – «habiendo

L'alcalde Francesc Campà,
segons aquest dibuix que fou
publicat a «Proa» del 16-V-1936.

quedado en esta fecha liberada la ciudad del dominio del Gobierno rojo marxista, por la división Legionaria *Flechas Azules* (...)» – (129-29), a l'1-III-1946 «por haber dispuesto el cese» el governador civil. Els gestors es solidaritzen amb l'alcalde i demanen «ser relevados de sus cargos, toda vez que sin motivo ni causa visible se les separa de un excelente compañero y alcalde modelo», però Gandol demana que segueixin treballant per la ciutat (135-49v).

95. ROBERT PALLÍ i ROVIRA, alcalde-president de la Gestora, nomenat pel governador, de l'1-III-1946 al 21-X-1960 (145-168).

96. JOAN PUIG i AMETLLER, alcalde-president del Municipi, nomenat pel governador, del 21-X-1960 al 3-VII-1964 (147-71).

97. MANUEL VICENS i MONER, com l'anterior, del 3-VII-1964 al 21-VIII-1973 (12-197; recordem que els M.A. que segueixen són a les oficines municipals i duen numeració diferent).

98. PERE ALBERTÍ i CALZADA, com l'anterior, «designado

Signatures autògrafes de les primeres autoritats municipals guixolenques (1935-1984).

por el Excmo. Sr. Ministro de la Gobernación». Del 21-VIII-1973 al 18-IV-1979 (17-44).

Cada vegada que cessa un dels quatre darrers, se li agraeixen els serveis que ha fet.

99. MANUEL MONTFORT i ANGLÈS, del PSC-PSOE, alcalde titular sorgit de les eleccions del 3 d'abril (9 vots a favor -7 del seu partit i 2 del PSUC-; 3 dels centristes a favor de Xargay, i 4 de CiU en blanc). Del 19-IV-1979 al 8-IX-1980, per dimissió («Àncora» del 18 i «Quaderns d'Informació Municipal», núm. 17). Des d'aquesta data presideix, com alcalde accidental, Pere Pujol i Jordana, del PSUC.

100. JOSEP VICENTE i ROMÀ, alcalde titular (10 vots a favor; 4 per a Lòpez de Lerma, i 3 per a Carles Xargay). Des de l'1-X-1980 al 23-V-1983. Celebrades noves eleccions municipals el 8 de maig, Josep Vicente és reelegit alcalde-president (12 vots a favor i 5 per a Joan Gironella). Des de l'esmentat 23-V-1983, continua.

Alcaldes guixolencs des del 1939 fins avui, segons NARMAS: Gandol, Pallí, Puig, Vicens, Albertí, Monfort i Vicente.

Resum: Des de l'any 1800 fins el 1984 la vila-ciutat de Sant Feliu ha tingut cent batlles-alcaldes: seixanta-dos ho han estat una vegada; onze ho han estat dues vegades (Sebastià Vidal, núms. 2 i 22; Narcís de Domènech, 7 i 11; Francesc Patxot i Marcillach, 10 i 12; Miquel Nadal, 14 i 20; Josep Bernich, 27 i 33; Francesc Calsada, 35 i 45; Pere Caimó, 53 i 56; Cebrià Prats, 58 i 65; Salvador Janer, 74 i 85; Guillem Tell, 81 i 83; Ramon Bonet, 87 i 90); tres ho han estat tres vegades (Pere Màrtir Baster, núms. 19, 36 i 38; Rafael Robert, 34, 41 i 47; Joan Casas, 54, 57 i 68), i un sol ho ha estat set vegades (Rafael Patxot i Ferrer, núms. 29, 31, 39, 44, 48, 51 i 61).

RELACIÓ D'ABATS, RECTORS I ECÒNOMS

Des del 1800 han regit la parròquia guixolencsa les autoritats eclesiàstiques que segueixen:

1. FERRAN POUPLANA, abat, des del 1797 almenys fins el 28-II-1801; en aquesta data anà a Capítol (ACA, 1617, sense foliar).

2. BONAVENTURA SANS, abat, almenys des del 31-V-1801 fins el 28-II-1805, que anà a Capítol (ACA, id.). En un baptisme del 17-VI-1804 consta «cura Párroco» (B, 13-511).

3. GAJETÀ RIERA, abat, almenys des del 31-V-1805 (ACA, 1617) fins el 28-II-1809 (ACA, 1636). Probablement cap de les dates no coincideix amb la presa de possessió ni amb el cessament.

Com que els francesos entraren a Sant Feliu el 21-VI-1809 –i no en sortiren fins el 8-IX-1809– (D. 7-85) i els monjos desempararan el monestir, és probable que Riera encara fos abat en la data primerament esmentada.

4. FERRAN POUPLANA, regent, des d'una data probablement posterior al 21-VI-1809 fins abans del 24-I-1810, que és quan Marcillach el substitueix, com es veurà.

No hem trobat més que aquestes referències escrites per Marcillach: «y veent per últim que (...) Pouplana, que encontrí en un carrer (...) y era el que regentava la Parroquia, no em feu oposició alguna en que jo exercís dit carrech parroquial y si ans bé librement me entregá los botets en que estaban los Sts. Olis del baptisme, ab lo que podia considerarme com un encarregat o substitut seu (...)». Per la seva part, en una carta que el bisbat dirigí a Marcillach es llegeix que aquell aprovà la conducta del darrer durant els dies que serví la parròquia sense títol oficial «y con anuencia del P. Pouplana» (B, 14-47).

5. NARCÍS MARCILLACH, ecònom i substitut del rector, del 24-I-1810 almenys fins el 13-IX-1810 (C, 4-346). Nomenat pel general francès Verdier i confirmat pel bisbe com a substitut de Pouplana, o ecònom (B, 14-47). Les partides de defunció que signa comprenen des del 24-I-1810 fins l'11-IX-1810; a les vuit primeres consta que és substitut del rector i a les altres, ecònom (D, 7-48 i 49). L'últim assentament que signa és del 13-IX-1810, quan casava a l'església de Sant Joan (C, 4-346).

El nomenament de Marcillach sembla que no fou massa ben vist per Pouplana; per això Marcillach, com que sospitava que la seva posició potser seria contestada deixà diferents notes –algunes de les quals són iguals– en diversos llibres parroquials (B, 14-47) per a justificar la seva conducta.

Segons Marcillach, els fets passaren així:

«Després que la ciutat de Gerona hagué sostingut lo rigorós siti de set mesos que fou desde 12 Maig a 12 de Desembre del any 1809, vingué a esta vila lo General de Divisió Verdier, Conde del Imperi francès, Governador dels Corregiments de Gerona y Figueras, y fou lo dia 23 de Janer de 1810. Dit Sr. nos convocá lo dia següent 24 en la sua habitació, que era la casa de Dn. Narcís Doménech, a tots los capellans que nos encontrabam en ésta, que eram los RR. Joaquim Arxer, Pbre.; Miquel Cabañes, Pbre.; Benet Geli, Pbre.; Feliu Andreu, Pbre.; Joan Patxot, Pbre., y jo, Narcís Marcillach, Pbre., y havent acudit allí tots los mencionats, a excepció del Rt. Feliu Andreu, per no haver rebut, com ho digué així ell mateix, lo recado; tenintnos en sa presencia nos preguntá: ¿Quants capellans eram entre tots en la comunitat, y de estos quants tenien cura, e o, llicencias per ohr confessions? Y satisfet en sas preguntas, nos digué que debiam encarregarnos de esta parroquia, en lloch dels monjos que la administraban y havian desemparat; y dirigint en seguida la paraula a mi digué que me elegia per párroco de ella, y als demás que gosaban de ditas llicencias per vicaris. A lo que li responguí que se servís elegir altre més benemérit dels que estaban allí presents, perquè lo cárrech que volia confiarme era molt superior a mas forsas; a lo que contestá ab estas paraulas: –Això ja ho resoldrá lo Sr. Bisbe, a qui vaig a donar part luego; añadint que, interín vingués la sua resolució, cuidas jo de la Parroquia, y nos despedí. Vist jo que no podia ja desembarassarme del nou cárrech, pues se me precisaba a desempeñarlo, se me objectá la dificultat de que no podria executar las funciones que no fos autorisat per lo Ilm. Sr. Bisbe, per lo que me resolguí tornar a dit Sr. Gral. Verdier, y li exposí la dificultat, a lo que me respongué:

Làpida que tapa el nínxol on reposen les restes de mossèn Narcís Marcillach, ecònom que fou de la parròquia guixolencs en moments ben difícils. Fotografia de Joan Ferrer.

–Servesca provisionalment, que luego vindrá la autorització del Sr. Bisbe».

«Poch satisfet me deixá en veritat esta resposta per lo que miraba a la mia dificultat, mes com vegí tan terminant sempre la sua resolució, vegí al mateix temps que no admetia dilació lo exercici de dit càrrech,

ni me era possible tampoch anviar al Ilm. per consultarlo, y veent per últim que lo P.F. Fernando Pouplana, que encontri en un carrer después de haver tot aixó passat, y era el que regentaba la parroquia, no me feu oposició alguna en que jo exercís dit càrrech parroquial, y si ans bé librement me entregá los botets en que estaban los Sts. Olis del baptisme, ab lo que podia considerarme com un encarregat o substitut seu, o que a lo menos annuhia en que exercís jo dit ofici; en atenció a tot aixó me determiní a exercir aquells actes parroquials que no demanan expressa llicencia del Ilm. o del párroco, com es lo matrimoni. Y havent aixó durat 6 dias, después dels quals tinguí carta del Ilm. Sr. Bisbe, mon Prelat, ab que me avisaba com quedaba per ell authorisat per desempeñar dit càrrech, y constituhit en ecónomo de esta parroquia per acertar acerca del títol que debia jo usar en las partidas dels 6 baptismes que se oferí haver de administrar en dits 6 dias, ho consultí ab dit Sr. Bisbe, manifestantli tot lo ocorregut en el modo que ho acabo de exposar, i dit Sr. me contestá ab la carta que original he colocat en lo llibre de baptismes que comensa a 1 de Janer de 1809, entre la pág. 48 y 49, y de la que és copia puntual la que segueix: «Muy Sr. mío: Contesto a la de Vmd. de 18 del corriente, diciéndole que apruebo su conducta en orden a quanto ha practicado en esa parroquia desde que la regenta como ecónomo, y que por lo que hace a los días que la sirvió sin título, y con anuencia del Pe. Pouplana, podrá Vmd. usar en las partidas de la expresión de *Substituto del párroco*, o de la *que administró los Stos. Sacramentos con anuencia del mismo*, uniendo al libro esta carta, para que siempre conste que los bautismos que Vmd. expresa haver conferido, lo fueron con legítima authoridad.= Dios g. a Vmd. ms. as. Gerona y mayo 19 de 1810.= Sr. Ecónomo de Sn. Feliu de Guíxols.»

«De tot lo sobredit fas fe jo Narcís Marcillach, Pbre. ecónomo.» (D, 7-3; B, 14-47; Hurtebise, p. 171 en publica un fragment).

6. BENET GELI, «encargado interinamente de la cura de Almas» (C, 4-347), des del 15-IX-1810 (B, 14-77) fins el 29-XII-1810 (C, 4-356).

«Yo, Benito Geli, Pbro. Bachiller en Philosophia y Sagrada Theologia en la Universidad de Cervera, con Authoridad Superior, y Falcutades, encargado interinamente de la cura de almas de esta parroquia» (B, 14-77).

7. NARCÍS MARCILLACH, ecònom, almenys des de l'1-I-1811 (B, 14-90) al 20-IV-1811 (B, 14-377 i 116).

8. JOSEP ROVIRA, ecònom, des del 22-IV-1811 (D, 7-35) probablement fins el 22-XII-1812 (C, 4-431) que és quan Geli comença a signar «cura regent».

Benet Geli com a «cura de la parroquia» i «cura» signa partides de l'11-XI-1811 (B, 14-147) al 22-XII-1811 (C, 4-401); el 26-XII-1811, partida única (C, 4-403); del 7-I-1812 (C, 4-405) al 2-II-1812 (C, 4-406); del 7-III-1812 (C, 4-409) al 3-IV-1812 (C, 4-411); del 15-IV-1812 (C, 4-414) al 29-IV-1812 (C, 4-415); del 9-V-1812 (C, 4-417) al 22-VI-1812 (B, 14-177); del 25-VI-1812 (B, 14-177) al 18-VII-1812 (B, 14-181), i del 21-VII-1812 (B, 14-182) fins el final ja esmentat. A voltes, també, Geli escriu les partides que Rovira signa. Amb tot, creiem que Rovira era l'ecònom titular, i així ho deixem.

9. BENET GELI, «cura regente», «cura ecònomo» i «ecònomo interino», probablement des del 22-XII-1812 (C, 4-440) fins l'11-III-1814 (B, 14-290).

10. FERRAN POUPLANA, «prior y Presidente» del monestir, des del 12-III-1814 (B, 14-291; DA, 2-27, i C, 5-7) fins una data incerta, potser anterior a l'1-VI-1814. Morí el 23-X-1819 als 70 anys i fou enterrat a l'ermita de Sant Amanç (D, 7-166).

«En 12 Marzo de 1814 se incorporó de la Parroquia de esta Villa el R.P.M. Dn. Fr. Fernando Pouplana, ex Abad de este Monasterio Benedictino y actual Prior y Presidente del mismo, en virtud de oficio del Ilte. Sor. Dn José Pérez de Tobía, Vicario Gral. y Gobernador del Obispado de Gerona, cuyo oficio a la letra es como sigue.= Muy Sor. mío: Haviendo cesado las fatales circunstancias que han impedido la continuación de esa cura de Almas correspondiente a ese Monasterio, puede V. desde luego reasumirla, a cuyo fin he dado la orden correspondiente al actual Ecònomo interino para que desde luego cese en este encargo, y entregue los libros Parroquiales y todo quanto sea propio de la cura. Dios (...) Gerona, 12 de Marzo de 1814 (...) Joseph Pérez de Tobía.= Rdo. P. Fr. Fernando Pouplana, Presidente del Monasterio de Sant Feliu de Guíxols» (DA, 2-27; C, 5-7; B, 14-291, i D, 7-81).

11. JOSEP PARADEDÀ, abat, almenys des de l'1-VI-1814 fins el 28-II-1818, que és quan va a Capítol (ACA, 1660 i 1636).

12. GAIETÀ RIERA, abat, almenys des del 30-VI-1818 (ACA, 1636); reelegit en el Capítol General, segons Massot, 402, i E. Z. 107. En el llibre *Cuentas de salario de documentos de la notaría pública* (ACA, 1602) signa els comptes des de l'1-III-1818 sense fer constar que és abat. Sabem que el 7-III-1820 es constituí el govern constitucional i que a l'octubre següent fou decretada l'exclaustració general dels regulars, però la comunitat guixolenc seguí en el monestir (E. Z., 107). Curiosament aleshores Riera, després de la signatura, posa la paraula

«abat». Ho fa per primera vegada el 29-X-1820 i per darrer cop el 31 de desembre de l'esmentat any (ACA, 1636). La comunitat seguí en el monestir fins el 16-III-1821, data en la qual fou dissolta (B, 15-288). Poc abans –el dia 4 del mateix mes– el municipi guixolenc havia enviat al «Soberano Congreso» un llarg al·legat del qual no sabem estar-nos de transcriure'n un fragment. Diu així: «Por qué han de permanecer aún reunidos en Comunidad unos monges que con su horrorosa conducta han atraído sobre sí desde la creación del Monasterio la execración pública? ¿Por qué el Pueblo ha de ser aún expectador de una fatal presencia de unos monges que se han encarnizado contra él, erigiéndose en verdaderos tiranos de una Villa que generosamente les prodiga una subsistencia que chorrea sangre por ser el producto del sudor del hombre laborioso? = La parroquia en manos de este suprimido Monasterio es una arma funesta contra la Villa, es un ascendiente temible, es un objeto de horror para estos ciudadanos que ya no puedan suportar la vista de unos monges que abrigados a la sombra de un hábito religioso han oprimido esta población». I acaba així: «Suplica el Ayuntamiento al Congreso con la mayor sumisión se digne disponer luego se dé a esta Villa un párroco secular mediante concurso y oposición»⁽²⁴⁾.

13. JOSEP PARADEDA, ecònom, des del 16-III-1821 (B, 15-288) fins el 10-IV-1821 (B, 15-294), partida en la qual fa constar «ex-Ecònom», bé que continua a Sant Feliu tres dies més.

Com hem dit, el 16 de març quedà dissolta la comunitat de monjos. El bisbe nomenà ecònom Paradedada i per vicaris Vicenç Viola i Maur Gras, però «foren tants los insults que feren als expressats ecònom y coadjutors los constitucionals exaltats de esta vila, que eran en número molt considerable, y además foren tan repetits los recursos y amenazas que feren los mateixos constitucionals al Sr. Bisbe de Gerona que, de consell del mateix Sr. Bisbe, resolgueren los expressats Ecònom y coadjutors dexar sos empleos y ausentarse se esta vila; lo que verificaren en lo dia 13 de Abril de 1821» (DA, 3-213; B, 15-468; C, 5-200; D, 7-233, i Hurtebise, 171).

14. NARCÍS MARCILLACH, ecònom, almenys des del 14-IV-1821 (B, 15-295) fins el 28-VI-1823 (C, 5-199). Com que es trobava «esta Iglesia Parroquial impedida de poder practicarse en ella las funciones parroquiales per estar paredada la sua porta principal, per disposició del Sr. Bisbe de Gerona del 27 de Juny de lany 1822 serveix de parroquial la Iglesia de Sant Joan» (B, 15-299).

(24) E.Z., *Quejas del Ayuntamiento Constitucional de San Feliu de Guixols contra los monjes de la villa*, «Àncora», 21-XI-1974.

«Peró habentse acabat lo Govern Constitucional en esta vila als últims de Maig de 1823, y estant ja decretat per la Junta Provisional de Govern de España e Indias el decret firmat en Bayona 6 de Abril de 1823, que las cosas habian de tomar al estat que tenian antes del atentat de 7 de Mars de 1820, desde luego queda restablert aquest Monastir de Sant Feliu de Guíxols. Y trobantse ja bastants monjos (...) als últims de Juny de 1823, feren un recurs al Sr. Bisbe demanant la Parroquia». En data 28-VI-1823 el bisbe contestà: «En vista de hallarse ya reunidos los Curas y algunos Monges del Monasterio de P.P. Benitos de San Feliu de Guíxols, y en conformidad a lo mandado por la Rêgencia del Reyno con su Decreto publicado en la Gazeta de Madrid de 17 del corriente, con el que restituye a todos los establecimientos religiosos en el estado que estaban antes del 7 de Marzo de 1820, declarando que los Prelados, Priors (...) tienen su jurisdicción expedita y libre de las trabas que habían puesto los decretos de Cortes: mandamos al R.D. Narciso Marcillach cese desde luego en sus funciones de Ecônomo de aquella Parroquia, que ha ejercido durante la ausencia de los Monges: así mismo le mandamos devuelva a aquella R. Comunidad todo lo perteneciente al Monasterio y Parroquia, de que se encargó en el inventario que se expresa, a excepci3n de las alajas de plata que entregó al Crédito Público (...)» (DA, 3-213; B, 15-469, i D, 7-234).

15. VICENÇ VIOLA, rector, des de finals de juny del 1823 fins una data que desconexem.

A la data esmentada, «el obispo nombró al prior fr. Vicente Viola para el cargo de párroco (que interinamente ejerciera Marcillach), con facultades para reconciliar la iglesia»⁽²⁵⁾, car els nacionals i la tropa liberal s'havien fet forts al sistema defensiu del monestir quan els realistes capitenejats pel diaca Anton Coll entraren a sang i foc a la vila el 21-VIII-1822.

16. MAUR GRAS, rector. Tan sols sabem que ho era el 24-VII-1823 per l'ofici que transcrivim tot seguit⁽²⁶⁾:

Diuen del bisbat: «Habiéndonos expuesto D. Fr. Mauro Gras, cura párroco... haber observado que en los libros de entierro de esta parroquia se hallan continuadas varias partidas de los que murieron con motivo

(25) JOAN TORRENT i FÀBREGAS, *Repertorio Bibliográfico Guixolense*, IX, «Àncora», 28-IX-1961, sobre CAYETANO BARRAQUER Y ROVIRALTA, *Los religiosos en Cataluña durante la primera mitad del siglo XIX*, Barcelona 1915-17.

(26) És difícil seguir l'ordre dels que regiren la parròquia des del juny del 1823 fins el final del 1824. Amb les dades que tenim, sembla que foren els que consignem, però no en tenim pas la seguretat.

de la entrada de Mn. Antonio Coll en esta villa apellidándoles facciosos, y como sea esto injurioso: Prevenimos, y mandamos al Rdo. cura párroco de San Feliu de Guíxols que en cualquiera época que se tenga que sacar alguna partida de entierro de los que murieron de resultas de la entrada en dicha villa por D. Antonio Coll y súbditos el 21 de agosto de 1822, se suprima el dictado de facciosos, substituyendo el de realistas; y para que esta orden tenga cabal cumplimiento, queremos se inserte en el libro de óbitos del dicho año de 1822.= Gerona y julio 24 de 1823». Signa Rafael Bonet, vicario general (D, 7 - entre els fs. 216 i 217).

17. GAIETÀ RIERA, abat, des d'una data que no hem trobat fins poc després del 26-II-1824, que fou quan anà a Capítol (ACA, 1636).

18. MAUR GRAS, rector i abat, des d'una data posterior al 28-II-1824, almenys fins el 28-II-1828, que fou quan anà a Capítol (ACA, 1600).

19. BONIFACI BERTRANA, abat, almenys des del 2-III-1828 (ACA, 1600) fins el 28-II-1832, que és quan va a Capítol (ACA, 1636).

20. JOSEP PARADEDA, abat, almenys des del 30-VI-1832 (ACA, 1636) fins el 29-V-1835 (E. Z., p. 111), bé que el 26-VII-1835 encara hem trobat una partida que signa com a abat (DA, 1802-49, f. 341).

«En julio de 1835 los monjes tuvieron que abandonar el monasterio a causa del decreto de exclaustación general (...) Fue abad hasta su muerte acaecida en Francia» (E. Z., 111). Paradedda, per tant, és l'últim abat del monestir guixolenc.

21. NARCÍS MARCILLACH, regent, ecònom, almenys des del 25-VII-1835 (C, 6-191) fins el 31-XII-1835 (B, 17-247). Morí el 15-I-1854, quan tenia 87 anys (D, 9-97).

22. JOSEP MARCILLACH, regent, almenys des de l'1-I-1836 fins el 15-III-1837 (B, 17-247 i 314). El 10-II-1836 el governador eclesiàstic del bisbat de Girona comunica el nomenament de regent (M.A. 51-6).

23. JOSEP FELIPE DE ALEMANY, ecònom, des del 15-III-1837 (B, 17, entre les ps.314 i 315) fins el 3-III-1838 (DA, 1802-49, f. 98).

Entre les planes 314 i 315 esmentades, hi ha un foli enganxat en el qual Josep Felipe explica que estava de paborde a la Doma de la parròquia de Santa Coloma de Farners i fou nomenat ecònom de Sant Feliu de Guíxols. L'ofici diu: «No desconoce V. las graves obligaciones que van a pesar sobre su conciencia en el servicio de tan dilatada feligresía (...) Por lo que toca a la congrua sustentación le señalo seis mil reales vellón anuales con arreglo el art. 3º de la R. O. de 1º de enero último, de cuya cantidad percibirá cuatro mil quinientos reales del

comisionado principal de Administración, y los mil quinientos restantes, forman el importe del derecho de estola y obvenciones de pie de altar». Signa l'ofici José Aguilar, Vicari Gl. Gob. en data 1-III-1837. El 15 del mateix mes prengué possessió de la parròquia.

24. JOSEP MARCILLACH, encarregat de la parròquia «por ausencia del Ecónomo de ella»; després ecònom des del 20-I-1838 (DA, p. 386) fins el 8-II-1838 (B, 17-385).

25. JOSEP FELIPE DE ALEMANY, ecònom, des del 10-II-1838 (B, 17-385) fins el 9-III-1838 (B, 17-395), que és quan cessa.

26. JOSEP MARCILLACH, ecònom, des del 9-III-1838 (B, 17-395) fins el 4-X-1845 (DA, ps. 386 i 484).

El 23-I-1842 el cap polític d'aquesta província demana al municipi quina és la «conducta moral y política» de Marcillach, puix per a exercir el càrrec ha de tenir una certificació del municipi; en cas contrari, seria privat del càrrec. L'ajuntament informa que «tanto en lo moral como en lo político» complia bé el seu ministeri (M. A. 52-10v i 11).

Morí el 25-XII-1865 essent beneficiat de l'església de Sant Joan Baptista d'aquesta vila, als 66 anys d'edat (D, 10-142).

27. GAIETÀ GEONÈS I BARDERA, ecònom des del 10-X-1845 (C, 7-103), rector des del 22-VIII-1858 (D, 9-567, i B, 20-680 a 685) i de Sant Joan Baptista des de l'endemà, fins el dia de la seva mort ocorreguda el 31-X-1863 (D, 9-567)⁽²⁷⁾.

El 22-VIII-1858 prengué possessió de la parròquia: «Había sido nombrado por la Reyna con Rl. Cédula de 5-VII-1857 (...) cargo vacante desde 1835 en que fueron esclaustrados los Regulares y Monges, siendo el Párroco de la misma el M.I.S. Abad de la Congregación Benedictina de Valladolid, (...)» (B, 20-680 a 685).

Igualment prengué possessió de l'església de Sant Joan: «Y el Sor. Arcipreste (...) le dio al D. Cayetano Geonés la referida posesión y al efecto le llevó sucesivamente a las dos únicas puertas de la Iglesia y dicho D. C. Geonés las cerró y abrió, en seguida al altar mayor y a los otros puntos oportunos y el mismo D. Cayetano abrió el Sagrario, sacó y visitó el Cupón, entróles y cerró, leyó en el misal; subió al púlpito y al Coro, sentóse en la silla presidencial del mismo y en su confesionario, y abrió y cerró la fuente bautismal. Todos los cuales actos hizo en señal de la

(27) Data confirmada per una carta escrita el mateix dia 31 per Joan de la Creu Geonès al bisbat: «La enfermedad del Rdo. Cura Párroco de esta parroquia D. Cayetano Geonés, mi hermano, presentó desde ayer tarde sintomas alarmantes y ahora que son las tres y cuarto ha fallecido después de haber recibido todos los Santos Sacramentos...» (ADG, S. 15, 1863-64, Correspondencia, ceses y posesiones).

posesión sin contradicción en persona alguna y lo pidió por testimonio y lo firmó con el Sr. Comisionado (...).

«En la Sacristía de la Iglesia de San Juan Bautista (...) a 23-VIII-1858, reunidos los Beneficiados y demás Rdos. adscritos al servicio y funciones del Culto, los RR. D. José Marcillach, D. Vidal Compte, D. Narciso Jubert, D. José Presas, D. José Carbonell, D. José Lligoña, D. Ildefonso Ametller y D. Severo Pla (...) y tomó posesión como o de igual manera que en la parroquia» (B, 20-680 a 685).

Per la seva part, Sala⁽²⁸⁾ dóna altres detalls: «(...) levantando testimonio enseguida y cumplimiento de las letras el notario Dn. Maria José Sala. Cantado el Himno, se leyeron dichas letras desde el púlpito por el licenciado en S. T. Dn. Juan de la Cruz Geonés, hermano del R^o Cayetano quien hizo enseguida los actos de toma de posesión (...) Durante la ceremonia repicáronse las campanas por cuya señal fue anunciada el día anterior. Asistió bastante pueblo y como convidados el magnífico ayuntamiento representado por una numerosa acéfala comisión de regidores con la maza sin alcalde ni teniente y los Sres. jueces de paz, Ayudante militar de marina y varios empleados; y al día siguiente(...)» explica la presa de possessió de l'església de Sant Joan, però afegeix: «antes de la toma de posesión el licenciado Dn. José María Marcillach, sin ánimo de faltar al acatamiento de lo mandado, hizo como paborde nombrado por el ayuntamiento varias observaciones al Sr. Arcipreste sobre los derechos y prerrogativas que puedan tocar a aquel cuerpo y a los beneficiados y contestólo el Sr. Comisionado que limitadas sus atribuciones a las de un mero ejecutor, toda observación y reclamación debía alegarse ante el Sr. Juez comitente. No pasó esto de conversación porque nadie requirió al notario para cosa alguna».

El rector no estava en massa bones relacions amb l'alcalde Patxot. Sala⁽²⁹⁾ explica aquest fet de l'any 1859: «De la cámara del ex-abad se posesionó con la entrega de la llave por dicho tiempo este R^o cura-párroco Dn. Cayetano Geonès, con permiso superior, no sin producir oposición de parte del Sr. alcalde Dn. Rafael Patxot, como que hizo tapiar entre otras puertas (estando ausente el Sr. cura) una de ellas que servía para dar cómoda entrada desde el interior del edificio al inmediato jardín llamado del abad; también hizo tapiar el corredor frontero a la referida cámara, bien que dejando una claraboya para dar luz y una puerta a la entrada del mismo, cuya llave no estando a

(28) SALA, ms. esmentat, núm. 344.

(29) SALA, núm. 350.

disposición del Sr. cura-párroco y conservándola cerrada para éste el Sr. alcalde, le priva del uso o paso por dicho corredor».

Tampoc no sembla que fos massa popular, almenys al principi. Durant el Carnaval del 1852 es feia el simulacre de l'enterrament d'en Carnastoltes. Era de nit. La comitiva, seguida de molta gent amiga de la xerinola, parà davant la residència de l'ecònom Gaietà, situada al carrer de les Voltes, i li recità «versicles de la seqüela». Sortí l'ecònom, preguntà qui presidia l'enterrament i com que els bromistes seguiren el seu camí sense dir ni piu, Gaietà féu alçar l'alcalde Patxot –que ja era al llit– i protestà perquè s'havien burlat d'ell recitant càntics religiosos amb to satíric. Patxot va fer despedir el dol i l'endemà féu empresonar molts joves que passaren a la garjola. L'any 1855, l'alcalde Jaume Lloveras va fer mans i mànegues perquè l'enterrament d'en Carnestoltes, amb el seu nombrós seguiment, no passés pel carrer de les Voltes. El 1859, en canvi, quan ja havia tingut lloc la topada amb l'alcalde Patxot –topada que ja hem ressenyat– Gaietà canvià d'actitud: dos escolans amb atxes anaren a l'enterrament d'en Carnestoltes i el rector en posà dues més a la seva casa per tal d'illuminar el pas de la comitiva. El que desconeixem és si el canvi de tàctica donà el resultat que Gaietà esperava⁽³⁰⁾.

Morí el 1863. En el llibre d'òbits hi ha la partida de defunció corresponent, la major part de la qual transcrivim tot seguit:

31-X-1863 «(...) después de 40 días de enfermedad tifoidea sobre una crónica de vientre que por muchos años le afligia, falleció (...) el Rdo. D. Cayetano Geonés y Bardera, Pbro., de edad 47 años⁽³¹⁾, natural de la ciudad de Gerona, Beneficiado de su Santa Iglesia Catedral y cura Párroco de esta Parroquia; hijo legítimo de los consortes D. Narciso Cayetano Geonés y Dª María del Carmen Bardera. Su cadáver fue enterrado, según su voluntad infinitas veces manifestada, en el cementerio de esta misma y al frente de la capilla del mismo al pie de la grada, por haberse juzgado lugar más propio para el cadáver de un Cura Párroco. Se le celebraron los funerales doble mayor de primera clase con asistencia de todo el Rdo. Clero de esta villa y Rdos. Párrocos de esta Conferencia del Castillo de Aro, del Magnífico Ayuntamiento, Jueces de Paz, Empleados públicos, tanto civiles como militares y todo el vecindario, sin distinción de secos, clases ni categorías, dando con esto una irrevocable prueba del amor y agradecimiento al que fue su

(30) SALA, núms. 284, 303 i 353.

(31) A la làpida sepulcral diu 48 anys; en realitat en tenia 47 i 11 mesos.

pastor, por el tiempo de diez y ocho años. Martín Peya, Pbro. Vicario».

A continuació hom troba la següent «nota» feta pel vicari Peya:

NOTA «En obsequio de la buena memoria del Rdo. finado y para testimonio de la no equivocada gratitud que le han manifestado los que fueron sus feligreses juzgo conveniente consignar al pie de la partida de su defunción algunos apuntes necrológicos basados en datos auténticos y en la convicción de todo el vecindario.

«Nació en noviembre de 1815 en la Parroquia de la suprimida insigne y secular Colegiata de San Félix de la ciudad de Gerona; ya desde sus primeros años manifestó su vocación al sacerdocio: cursó Gramática en las clases del Excmo. Ayuntamiento de aquella capital, siguió el estudio de Retórica, Filosofía y parte del de Teología en el Seminario Tridentino de esta diócesis hasta que para huir del estrépito de las armas, con motivo de la guerra civil, se ausentó de la casa de sus padres, retirándose a la de su Rdo. tío cura Párroco de Malgrat donde concluyó su carrera literaria en conferencias privadas, autorizadas entonces por el gobierno de S.M. y en todos sus cursos obtuvo las superiores notas académicas y se grangeó el particular afecto de sus catedráticos por el puntual y exacto cumplimiento de sus deberes así morales como científicos, habiéndose elegido para varios actos públicos y privados.

«En el mes de agosto de 1839 fue ordenado Pbro. en Roma y a su regreso residió por algún tiempo el Beneficio que obtendía en la catedral hasta que por decreto del Regente del Reyno, quedaron los ordenados en Roma y demás países extranjeros inhibidos de ejercer en toda la nación las funciones del sagrado orden.

«Retirose entonces de nuevo a Malgrat al lado de su anciano y achacoso tío, Rdo. cura Párroco, y allí siguió constante llevando todo el peso de la Parroquia en lo interior hasta el agosto de 1844 en que por defunción de aquel fue nombrado Ecónomo de aquella feligresía que rigió por el tiempo de un año hasta los Concursos del año 1845 en que fue relevado por el Cura en propiedad nombrado en aquéllos.»

«Inmediatamente, octubre de 1845, fue nombrado Ecónomo de esta Parroquia, cargo que ejerció hasta que a los 22 agosto de 1858 tomó posesión del Curato en propiedad agraciado por S.M. la Reyna, Q.D.G., en méritos de los concursos celebrados en febrero del mismo año».

«Durante el periodo de 18 años que rigió esta Parroquia fue constante en el trabajo, ya en el confesionario, ya en el púlpito; muy celoso para el lustre del Templo y del esplendor de las funciones según claramente se manifiesta por la multitud de alajas para el culto que con

Sepultures dels germans Gaietà i Joan de la Creu Geonès i Bardera, que foren plaçades al peu de la capella primitiva. En ésser el cementiri engrandit, hom construí l'actual capella i la primitiva fou eliminada. Des d'aleshores les sepultures dels Geonès han quedat en el passadís central, lluny de la capella.

las limosnas de los fieles y grande despendio de sus intereses se hicieron mientras la gobernó».

«Dio una expansión admirable a su celo para con sus amados feligreses cuando en 1854 oprimido gran número de ellos por el terrible azote del cólera morbo sacrificando su necesario reposo, y por muchas semanas con un solo vicario, les prodigó toda especie de ausilios así en lo espiritual como en lo temporal».

«En medio de tantos afanes que le motivaban los atacados no descuidó el consuelo de los que por gracia, conservaban aun la salud, a quienes por medio de rogativas continuas y con frecuentes pláticas excitaba a suplicar de la Divina misericordia el alivio en las terribles circunstancias que se atravesaban moviéndoles a la digna recepción de los Santos Sacramentos como medio el más eficaz para aplacar la ira del Cielo y a este objeto asistió diariamente al confesionario donde hubo siempre mucha concurrencia».

«Por tantas fatigas viose ya atacado de la colerina, presagio casi

seguro del mal en su mayor furia y en este estado costó mucho trabajo disuadirle de acudir al enfermo puesto en peligro».

«Tan sensible tuvo siempre su corazón que bastaba para conmovérle cualquiera indicación de pena por parte de sus encomendados y para aliviarla sacrificaba con frecuencia su descanso indispensable con grave detrimento de su salud no teniendo otro anhelo que atender a sus necesidades de modo que bien puede asegurarse que con esto abrevió los días de su existencia».

«Puede por consecuencia sentarse que conforme a la doctrina del Divino Maestro Jesucristo como buen pastor dio la vida por sus ovejas».

«Séale el Señor propicio, corone tanta fatiga, trabajos tantos: a este fin oremos todos de continuo por él que sin intermisión se desveló para todos, y el Dios de las misericordias oyendo nuestras plegarias le condonará sus deudas concediéndole el verdadero, el eterno descanso. =Martín Peya, Pbro. Vicario». (Òbits, 9, ps. 567-572).

28. JOAN DE LA CREU GEONÈS, ecònom almenys des del 7-XI-1863 (C, 8-476), rector des del 6-VII-1864 (B, 21-436), fins que el 5-VIII-1873 es veu obligat a exiliar-se a França (C, 10-38 a 44).

Detalls de la presa de possessió: 10-VII-1864: «(...) el Doctor D. Mateo Casademont, Pbro. Maestro de Ceremonias de la Sta. Iglesia de Gerona (...) dio al infrascrito D. Juan de la Cruz Geonés, Rdo. Licenciado en sagrada Teología y Ecónomo de esta Parroquia, posesión del Curato y Parroquia de esta misma villa en virtud de las letras posesorias que se leyeron desde el pùlpito y se copian aquí literalmente (...) = Nos D. Luis Gonzaga (...) Abogado de los Tribunales del Reino, Provisor Vicario General y Oficial por el Ilmo. y Rdmo. Sr. Dr. D. Constantino Bonet (...) Obispo (...) hacemos saber: Que habiéndose S. M. la Reina q. D. g., dignado, a consecuencia de concurso de opositores y propuestas de ternas para la provisión de Curatos de esta dicha Diócesis, nòbrar al Rdo. D. Juan de la Cruz Geonés con Real Cédula de 9-VI-1863 para el curato y Parroquia de San Feliu de Guíxols, vacante por defunción del Rdo. D. Cayetano Geonés su último posesor (...) y pasar por lo que se ordenare en el arreglo y demarcación parroquial que se halla pendiente. Y atendido a que en la villa de San Feliu de Guíxols (...) hay entre otras capillas e Iglesias públicas la titulada de San Juan Bautista en la que están fundados varios beneficios y existen algunos de sus obtentores que como Beneficiados del Clero parroquial perciben sus dotaciones del presupuesto eclesiástico de la Diócesis: Atendido a que la expresada Capilla e Iglesia habrá de continuar abierta al culto público, al menos en concepto de auxiliar o sufragánea de la

Parroquia matriz, el relatado Casademont (...) reunidos los indicados Beneficiados en la Sacristía de dicha Iglesia, así como los demás eclesiásticos adscritos al servicio y funciones del Culto, les dará a conocer el nuevo Cura (...) para que le hayan, tenga y reconozcan como y tal Párroco, y no pongan obstáculo al libre y pleno ejercicio de sus atribuciones, derechos, prerrogativas y preminencias, arreglando de todo a continuación la conducente diligencia y devolviéndole original para unirlo al expediente de su razón.= Dado en la Ciudad de Gerona 6-VII-1864» (B, 21-436).

L'endemà prengué possessió de la parròquia del monestir i de l'església de Sant Joan, ressenya que no reproduïm perquè és semblant a la que ja hem transcrit quan Gaitè Geonès en prengué possessió.

El 4-X-1868 diversos grups de guixolencs, de manera no massa pacífica, demanen la destitució de Geonès, el rectorat del qual no fou massa tranquil⁽³²⁾.

El 19-VI-1873 l'aleshores alcalde popular, Pere Caimó, envià un escrit a Geonès. En ell se li diu que «siendo necesario un edificio para cuartel del batallón de los voluntarios de la República de esta Villa, y no existiendo en la misma edificio alguno para el caso, me veo en la imprescindible necesidad de designar para dicho objeto la Iglesia del ex-monasterio, por ser el único que por su posición, capacidad y fortaleza presta la seguridad y demás circunstancias que el caso requiere.= Por lo tanto se lo comunico a V. a fin de que por todo el domingo, 22 del corriente, lo tenga desocupado en todos aquellos objetos que fueren de su propiedad, como también de los conceptuados como sagrados».

Geonès comenta: «En su vista, juzgando inútil toda reclamación, atendidas las críticas circunstancias que atravesamos y los motivos en que el Sr. Alcalde funda su resolución, se dieron las oportunas disposiciones para extraer del templo parroquial, o sea del ex-monasterio a cuyo cargo estuvo la cura de almas hasta el 1835, que por lo mismo denominaba Iglesia monacal y parroquial, todos los objetos sagrados y los de propiedad particular, según se previene en el transcrito oficio. En su consecuencia, desocupada ya la Iglesia parroquial, se habilitó para dicho objeto la Capilla pública de San Juan Bautista de esta misma villa, en la cual se ha comenzado a funcionar desde el día 22-VI-1873.= Lo

(32) JOAN TORRENT i FÀBREGAS, *La revolució de 1868 en San Feliu de Guixols*, «Àncora», 21 i 28-VIII-1969. Sobre el caràcter de Geonès, veg. MANEL DE L'HORTA, *Mossèn Joan*, «Ganxoneries», 1925 p. 151, on es diu que els seus enemics li deien *Mossèn Vinagre*.

que consigno por diligencia a los fines convenientes.= Juan de la Cruz Geonés C. Párroco, rubricat» ⁽³³⁾.

A conseqüència d'una incursió carlina efectuada a Santa Cristina d'Aro el 17-VII-1873, Joan de la Creu fou empresonat junt amb el seu nebot, també capellà, Francesc Gich i Geonès. Seguint el consell d'alguns amics, el 3 d'agost del mateix any s'exiliaren a França. Més endavant veurem com passaren els fets, segons explica el mateix Geonès.

29. VIDAL COMPTA, regent, des de 6-VIII-1873, data de la seva presa de possessió (AD, s. 16), fins el 30-V-1874.

Quan Joan de la Creu Geonès s'exilià, a indicació seva Vidal fou nomenat regent de la parròquia fins que aquell retornà (D, 11-64 i C, 10-38 a 44).

30. JOAN DE LA CREU GEONÈS i BARDERA, rector, des del 31-V-1874 fins el 2-XII-1888, dia de la seva mort (C, 11-511 i 512, i D, 12-306).

Tornat de França el 31-V-1874, ell mateix explica amb tot detall els fets ocorreguts. Els punts més interessants del llarg escrit diuen així:

«A las cuatro de la tarde del día diez y ocho de Julio del próximo pasado año de *mil ochocientos setenta y tres*, después de haber estado en alarma y zozobra todo al día por haberse allegado los carlistas la noche o madrugada anterior en el inmediato pueblo de Sta. Cristina de Aro, según afirmaban, se presentaron en la casa habitación del infrascrito Cura párroco cuatro voluntarios de la República y otro que los mandaba, todos armados de sus fusiles con bayoneta sable, quienes posesionados de la puerta por orden y en nombre del Gefe superior de la Fuerza de esta villa (palabras textuales) me intimaron al igual que a mi Rdo. sobrino, D. Francisco Gich Geonés, que debíamos entregarnos presos y seguirles al exconvento, Cuartel de Carabineros. Les exigí como era propio que me presentasen la orden a que en la intimación de palabra se referían y contestó el que mandaba la fuerza destacada, que como había sido tan precipitada la resolución no la tenía y que en aquellos momentos se estaban estendiendo los oficios oportunos por que se le preguntaba, y por última contestación sólo pude recabar que se nos manifestase un papelito mal cortado en el que estaban escritos con lápiz nuestros nombres».

«No obstante la informalidad con que se llevaba a cabo tan injustificada medida, en atención a lo extraordinario de las circunstan-

(33) B, 23-318 i 319; també DA, II-17, i JOSEP CLARA i ÀNGEL JIMÉNEZ, *El federal Pere Caimó 1819-1878*, p. 165.

cias y con el fin de evitar desgracias que fácilmente podían ocurrir por la exaltación y alucinamiento en que se hallaban las masas inconscientes, nos rendimos presos dejándonos conducir al indicado local».

«Al llegar allá fuimos entregados al Sargento de Carabineros, que se halla de Gefe del puesto por haber salido la restante fuerza con algunas compañías de voluntarios, quien tuvo la amabilidad de recibimos en su pabellón, donde se nos unieron varios otros individuos de esta población que fueron presos aquella misma tarde y entre ellos el Rdo. D. Antonio Bas, Capellán de las Monjas de ésta y el Rdo. D. Lorenzo Pallach, Pbro. y Coadjutor de la parroquia de Castillo de Aro, siendo trasladados al anochecer a la Sala del Noviciado siguiendo custodiados por los voluntarios de la República hasta las diez de la noche en cuya hora por orden del Sr. Alcalde y Teniente Coronel de los mismos quedamos bajo la custodia de los Carabineros en la que continuamos durante los quince días que estuvimos detenidos, o sea, hasta las cinco de la tarde del treinta y uno del mismo mes, sin habernos notificado la causa que determinó tal medida ni recibido siquiera indagatoria, en cuyo día se nos puso en libertad bajo fianza que por su propia iniciativa y con toda espontaneidad se sirvió prestar a nuestro favor el Sr. D. Juan Casas y Arxer, propietario y comerciante de esta villa, imponiéndonos además la prohibición de salir de esta misma sin previo y espreso permiso del Sr. Alcalde».

«Temiendo ser objetivo de ciertas personas y por consiguiente estar continuamente expuestos a nuevas vejaciones y atropellos sin motivo, como tampoco lo habíamos dado para la primera detención, según confesión unánime de estos sensatos vecinos, entre ellos algunos de los que figuraban en grados del Batallón de Voluntarios, y siguiendo el consejo de multitud de personas prudentes e interesadas en nuestro bien, resolvimos que al salir de la cárcel nos trasladáramos al extranjero, por no haber punto tranquilo y de seguridad en nuestra patria, especialmente para nuestra ⁽⁴¹⁾ clase en aquellos desgraciados días».

«A este fin obtuvimos del M. Y. Sr. Gobernador de la Provincia el competente pasaporte para Francia, según de antemano nos lo tenía ofrecido con toda su posible protección en aquel periodo de tiempo, convencido de nuestra inocencia por los informes que le habían presentado varios sugetos de posición, probidad y arraigo de esta, alguno de ellos constituido en dignidad por la elección popular».

«Con aquel documento y con el exigido permiso escrito de la autoridad local salimos por mar, el Rd. sobrino, D. Francisco Gich, embarcándose en esta playa a los dos de Agosto en el vapor *Guadiana*

y el infrascrito a los cinco del mismo mes y año mil ochocientos setenta y tres en el puerto de Palamós y el Buque también de vapor denominado *Correo de Cette*.»

A continuació explica que van residir a Marsella dedicats a llurs deures sacerdotals, i acaba així:

«A las doce menos cuarto del día veinte y nueve de Mayo llegamos felizmente en esta parroquia y por la ausencia del Rdo. Sr. Regente D. Vidal Compta Pbro. Beneficiado de esta misma parroquia, que según rumores, al saber mi próximo regreso había ido a Gerona, no me fue posible entregarle el oficio de *cese* que con otros documentos, a mi petición por no saber levantadas las dificultades que se oponían al tránsito de *viageros* por Gerona, el Excmo. Sr. Obispo tuvo la dignación de mandarme a la Bisbal y en su consecuencia sólo pudo hacerse la entrega al anochecer del día treinta del ya relatado mes de Mayo, en cuya virtud al día siguiente, treinta y uno, reasumí el desempeño de las atenciones parroquiales que por derecho me competen y por lo mismo cesó en el ejercicio de ellas el citado Pbro. que debía desempeñarlas durante mi ausencia, que fue de casi diez meses, en virtud del nombramiento de regente que le espidió el Prelado con mi intervención».

«Desde este día treinta y uno de Mayo quedo reinstalado en mis legítimas atribuciones de Cura párroco de esta villa. Lo que consigno por esta diligencia desde la página 38 de este libro de Desposorios, para que en todo tiempo consten los motivos que determinaron mi doblemente sensible emigración que no fue por capricho ni gana de rehuir el cuerpo a las fatigas y sinsabores que han soportado mis caros feligreses a quienes he tenido el consuelo de acompañar en días de terrible prueba durante la larga serie de años que me cabe la satisfacción de estar entre ellos, como en las épocas en que nos vimos amenazados e invadidos ya por enfermedades contagiosas, no obstante que podía en alguna de ellas haberme ausentado pidiendo mi relevo cuando servía de Vicario y libremente cuando por mi falta de salud estuve largo tiempo sin título obligatorio y compartiendo siempre, en lo que permitía mi estado, con mi Rdo. hermano, Cura párroco, y Sres. Vicarios las atenciones y fatigas del ministerio sacerdotal a favor de estos vecinos, a cuyo testimonio apelo, en prueba de que no exagero, los que en su inmensa mayoría, gracias a Dios, me significan su gratitud.= San Feliu de Guíxols, 31 de Mayo de 1874.= Juan de la Cruz Geonés, C. Párroco».
(C, 10-38 a 44).

Restauració de l'església. Era el 12-X-1878. «Llegó a ésta el (...) Sr.

Obispo Dr. Tomàs Sivilla y Genar al objeto de bendecir o reconciliar esta Iglesia parroquial, reparada ya hasta lo suficiente de los destrozos, destrucción de todos los altares que en ella había por efecto de la malhadada revolución, que los dejó sin adornos, sin las preciosidades que contenía y reducida a las cuatro paredes».

«En efecto, a las siete de la mañana del día siguiente, trece de los mismos mes y año, estando todo debidamente preparado y con asistencia del Magnífico Ayuntamiento y Autoridades, empleados públicos y personas visibles de la villa, se efectuó la solemne bendición y al concluir el Ilmo. Sr. Prelado se dignó celebrar el Santo Sacrificio de la misa».

«A las dos de la tarde del mismo día doce se dignó bendecir solemnemente las tres nuevas *campanas* que en reemplazo de las que se habían destrozado en igual número, durante la revolución, se habían fundido nuevas».

«Asistieron como padrinas del acto, Dª Dominga Juera de Vilar⁽³⁴⁾ que impuso el nombre de Dominga a la primera, Dª Josefina Largacha de Vidal, dando el nombre de Josefa a la segunda y Dª Concepción Tapis de Plaja que también impuso el nombre de Concepción a la tercera».

«Con motivo de la rehabilitación de la Iglesia parroquial abierta de nuevo al Culto público, si bien no con más que con un altar en el Presbiterio y otro y en el propio del antiguo altar del Rosario, el Ilmo. Prelado ordenó y procuró la Santa Misión que debieron desempeñar los PP. Goberna, Chapin y Botiñá, individuos benemérita Compañía de Jesús y dióse principio a ella el día quince inmediato con procesión desde la Capilla pública de S. Juan a esta parroquial y presidida por el mismo Rdmo. Prelado que llevaba en sus manos una preciosa Imagen de Nuestro Divino Redentor.= Duró el curso de la misión trece días con tres ejercicios diarios, a las seis de la mañana, a las once y al anochecer con bastante concurrencia.= Juan de la Cruz Geonés, C. Párroco.» (B, 24-563).

Geonès morí el 2-XII-1888. La partida de defunció corresponent, entre altres coses, diu: «falleció, recibida la Extremaunción, Don Juan de la Cruz Geonés y Bardera, Pbro. y Cura-párroco de esta parroquia, de 67 años de edad, natural de Gerona e hijo legítimo de los consortes don Narciso Geonés y doña Carmen Bardera, ambos de Gerona. Su cadáver fue sepultado en este cementerio con toda solemnidad, y al día

(34) Sobre Dominga Juera de Vilar, veg. JAUME AYMAR i MONTSERRAT DARNACULLETA, *Les carmelites de la caritat a Calonge (1894-1910)*, «Estudis sobre temes del Baix Empordà», núm. 2, 1983, ps. 303-348.

siguiente se le celebró el entierro y funeral de ocho hachas». (D, 12-306).

31. FRANCESC CASAS, ecònom, des del 29-VII-1888 (D, 12-282) fins el 26-VII-1889 (D, 12-354).

32. JAUME PUIG, rector, des del 22-VII-1889, data de la presa de possessió (C, II-581) fins el 6-III-1920, per defunció (data tretja del jutjat municipal).

33. MANUEL VIADER, ecònom, des d'uns dies abans del 27-III-1920 («Ciutat Nova» de la data esmentada diu: «dissabte arribà l'ecònom») fins poc abans del 2-X-1920 («L'Avi Muné» de l'esmentada data informa: «l'ecònom ha dimittit irrevocablement»). Encara, però, signà una partida de casament el 14-X-1920 (p. 101).

34. FERRAN SIMON i CRAHUET, ecònom, des del 20-X-1920, data del nomenament (SBG) –si bé no prengué possessió fins tres dies després (AD. S. 455)– fins el 6-XI-1924 (C, 14-378), malgrat que no fou nomenat regent de Sant Feliu de Pallarols fins el dia 19 (SBG); morí el 19-IV-1960 (SBG).

35. ÀNGEL DALMAU, ecònom, des del 8-XI-1924 (D, 17-54v), rector des del 16-I-1927, fins el dia de la seva mort ocorreguda el 26-X-1941 (D, 17-54v).

A continuació, Rafael Mola, vicari, signa les partides de casament com a «encarregat» de la parròquia, fins el 3-XII-1941 (C, 14-450).

36. CARLES VIDAL, ecònom, des del 29-XI-1941, data del nomenament (SBG), fins el setembre del 1946.

37. JOSEP Mª CERVERA i BERTA, rector-arxiprest per oposició, des del 22-VIII-1946 (SBG) –bé que entrà a Sant Feliu el 26 de setembre («Àncora» 6-X-1960)– fins el 14-X-1960. El 22 prengué possessió del càrrec de regent de la parròquia del Mercadal de Girona (SBG).

Vicenç Taberner i Collellmir fou encarregat de la parròquia fins que vingué el nou regent.

38. CARLES PUIGBERT i FONTFREDA, regent de la parròquia i de l'arxiprestat des del 24-X-1960 (SBG), bé que no arribà a Sant Feliu fins el dia 12 de novembre («Símbolo» 30-XI-1960).

Des de l'1-I-1982, junt amb la del monestir, funcionen dues noves parròquies: la de Santa Maria, a la plaça «Gaziell», a càrrec d'ALBÍ PERPIÑÀ i VENDRELL, i la de Sant Joan, al carrer de Lleida, 84 (Vilartagues), a càrrec de PERE TORRAS i FERRER.

Narciso Maxuillach Pbro Regente.
14, 21

José Maxuillach Pbro Economo
22, 24, 26

Don Felipe & Hermano Pbro Cóns.
23, 25

Cayetano Ferrer Pbro Cóns.
27

Don de la Cruz Ferrer Pbro Cóns.
28, 30

Don Juan Casas Pbro Economo
31

Don Juan Puga, parróco.
32

33 Manuel Vidar cóns.

Don Fernando & Simón Pbro.
34

Don José Desolera pbr
Cóns. parróco.
35

Don Juan Vidar Pbr.
36

37 José María Berlet
Pbr

38 Juan de San, hnd out pbr

Signatures autògrafes dels rectors i ecònoms d'aquesta parròquia; tan sols falta la de Vidal Compta, núm. 29 (1835-1984).

EPÍLEG

És evident que les persones que s'esmenten en aquest treball per haver ocupat algun dels càrrecs importants de la vila-ciutat de Sant Feliu de Guíxols han contribuït –en major o menor grau– a modelar-la. Les seves actuacions oficials guiades per llur intel·ligència o petitesa intel·lectual, integritat o trapelleria, han donat com a fruit un encert o una espifiada que ha deixat marca a la població. Unes vegades en bé; moltes d'altres en sentit negatiu.

Desitjaríem que, d'ara endavant, les nostres autoritats quedessin en el llibre de la història guixolenca pels seus encerts, però, per damunt de tot, per llur honradesa i desinterès.